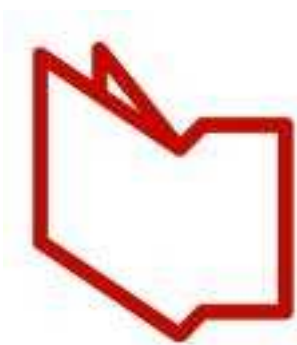


# Informace

## Odborné knihovny MF

Přehled dokumentovaných článků  
z českých a zahraničních odborných časopisů



**15/2008**

listopad 2008  
Praha

Vážení čtenáři,

dostáváte do rukou další číslo našeho periodika, které Vám přináší aktuální informace z širokého spektra českých a zahraničních odborných časopisů.

V přehledu jsou zpracovány články za poslední období (měsíc říjen). Vzhledem k různým opožděným dodávkám, darům a různé periodicitě se mohou v dokumentaci vyskytnout i starší čísla časopisů.

Informace s tímto přehledem vycházejí 1x měsíčně a jsou pro Vás dostupné v tištěné podobě na sekretariátech odborů a v elektronické podobě včetně archivu na intranetových stránkách Odborné knihovny MF na adrese: <http://knihovna.mfcr.cz/bulletin.php> a pro veřejnost a internetových stránkách MF [http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/mf\\_bulletin\\_knihovny.html](http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/mf_bulletin_knihovny.html)

**V tomto čísle** jsou z **českých titulů** podchycena např. témata: nejvýznamnější úpravy Mezinárodních účetních standardů (převážně s účinností od 1. ledna 2009), zvláštní právní úprava úpadku finančních institucí v kontextu evropského práva, přezkum daňových rozhodnutí, skupinová registrace (DPH), daňová ztráta z hlediska daně z příjmů, nový zákon o praní špinavých peněz, posuzování ekonomické situace ČR pomocí systému národních účtů, příčiny a řešení současné finanční krize v EU, česká zkušenost s modelováním politických cyklů (v angl. jazyce), konkurenceschopnost českého zemědělství (v angl. jazyce), datové schránky ve veřejné správě, dopad reformy veřejných rozpočtů na objem sociálních výdajů, finanční a rozpočtové řízení na obecní a regionální úrovni, reálné příjmy zaměstnanců státní správy v ČR, vliv krajů na ekonomiku v ČR, vývoj modernizace veřejné správy v ČR a rostoucí zadluženost českých domácností.

**Ze zahraničních zdrojů** pak upozorňujeme např. na články týkající se srážkové daně (zdanění kapitálových výnosů v Německu), názorů renomovaného ekonoma Jagdishe Bhagwatiho – obhájce globalizace, boje proti praní špinavých peněz a daňovému úniku v EU (operace Athéna), daně dědické v Německu v souvislosti s podniky, analýzy skandinávského sociálně ekonomického modelu, výsledků daňového pátrání v Německu v letech 2005 až 2007, vztahu mezi informačními technologiemi a produktivitou v USA, úspěšnosti zavedení eura a vztahů mezi EU a EMU a daňových sporů a praxe jejich řešení v Německu.

**V další části Informací Vám nabízíme** překlady: Osudová náklonnost Němců k měkké náruči socialismu (ztráta důvěry v tržní hospodářství v souvislosti se současnou bankovní krizí) a Hledání přístřeší (vstup do eurozóny).

Navíc jsme pro Vás připravili informaci o monitoringu na téma **Summit k finančnímu systému (finanční krizi) - G20**

Přejeme Vám, abyste v našich Informacích našli to, co potřebujete.

Mgr. A. Sahánková  
VO 303

**Bulletin Informace Odborné knihovny MF** vydává odd. Finanční a ekonomické informace Ministerstva financí

**Redakce:** Mgr. J. Machonský, A. Mazaná, Mgr. A. Sahánková, Mgr. M. Tichá

**Do čísla přispěli:** M. Beránková, Ing. K. Gubová, A. Mazaná, Mgr. A. Sahánková, Mgr. M. Tichá, Mgr. E. Vaňová

## UPOZORNĚNÍ

### **Nové elektronické periodikum na www stránkách Odborné knihovny MF eJOURNAL OF TAX RESEARCH**

Elektronický odborný časopis, který v angličtině dvakrát ročně vydává Právnická fakulta (ATAX – Australian School of Taxation) Univerzity Nového Jižního Walesu v Sydney. Publikuje původní vědecké články týkající se teoretické i praktické problematiky daní se zdůrazněním interdisciplinární povahy zdanění. Elektronický archiv je volně přístupný od prvního čísla, které vyšlo v roce 2003.

[http://www.atax.unsw.edu.au/ejtr/content/current\\_issue.htm](http://www.atax.unsw.edu.au/ejtr/content/current_issue.htm) (aktuální číslo)

[http://www.atax.unsw.edu.au/ejtr/content/previous\\_issues.htm](http://www.atax.unsw.edu.au/ejtr/content/previous_issues.htm) (archiv)

### **Media Monitoring – Summit k finančnímu systému (finanční krizi) - G20**

Na stránkách Odborné knihovny MF je pro Vás připraven speciální monitoring na téma Summit k finančnímu systému (finanční krizi) - G20, který naleznete v sekci Monitoring médií a na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

### **Hezké Vánoce 2008 Vám přeje pracovníci odd. 303 !**



#### **Změna výpůjční doby v Odborné knihovně MF o vánočních svátcích**

23.12. (út)	8.30 - 12.00
29.12. (po)	8.30 - 12.00
30.12. (út)	8.30 - 12.00
31.12. (st)	8.30 - 12.00
2.1. (pá)	8.30 - 12.00

**Ostatní dny jsou beze změny.**

## O B S A H

<b>Dokumentace českého a zahraničního tisku.....</b>	<b>5</b>
Daně.....	5
Ekonomické vědy. Ekonomie .....	11
Finance. Bankovníctví. Měnový systém .....	12
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	21
Obchod. Cla. Mezinárodní finance .....	27
Podnik a podnikání.....	27
Pojišťovnictví. Sociální péče.....	27
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství .....	28
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé .....	29
Právo.....	30
Statistika. Demografie. Sociologie.....	32
Účetnictví .....	33
Veřejná správa.....	34
Veřejné finance. Rozpočet .....	35
Zemědělství .....	36
Ostatní.....	36
<b>Zkrácené překlady odborných článků.....</b>	<b>37</b>

## Daně

Ralf Drescher ... [et al.]

### **Abgeltungsteuer**

#### **Definitivní srážková daň**

Handelsblatt, 6.10.2008, Nr. 193, S. D1-D16

Paušální zdanění kapitálových výnosů v Německu. Monotematická příloha věnovaná nově zaváděné 25procentní dani, která se od 1.1.2009 bude vztahovat na zisky z prodeje akcií, fondů, dividend a úroků. Historie daně, dopad daně na investice, možnosti obcházení fiskálu atd. Závěrečný příspěvek přibližuje nové administrativní povinnosti bank, které se stanou "malými finančními úřady".

Aleš Hrubý

#### **Aktuální trendy celních a daňových podvodů. 10. díl**

Clo-douane, 2008, roč. 42, č. 9, s. 16-17

Celní a daňové úniky v ČR; formy a způsoby využívání účelově zakládaných obchodních společností. Lokalizace a identifikace nekontaktních a ready-made společností. Primární a sekundární usazení společností, výkon činnosti zahraniční osobou na území ČR, použití společnosti Limited, nominee shareholder. Princip tzv. outsourcingu (angažování externích subjektů do funkcí statutárních zástupců či členů představenstva), k činnosti tzv. klientských center.

Georg Crezelius

#### **Analogieanweisungen in Steuergesetzen**

#### **Analogické normy v daňových zákonech**

Finanz-Rundschau, 5. Oktober 2008, Jg. 90, Heft 19, S. 889-897

Autor se zabývá stále častějším jevem v německém daňovém zákonodárství - přenosem normy daňového práva související s určitou skutkovou podstatou i na "podobné" skutečnosti. Problematiku dokumentuje na praktických příkladech z oblasti daně z příjmů, daně korporační a daně živnostenské, u kterých dochází k systematizaci podobných norem do zvláštní právní normy umožňující její aplikaci na co možná nejvíce skutkových podstat. Domnívá se, že podobný proces nesvědčí příliš o kvalitní zákonodárné "kultuře". - Pozn.

Volkmar-Alexander Hölzer, Michael Nießner

#### **Das BMF-Schreiben zur Zinsschranke FR 2008, 778 : kritische Bemerkungen vor dem Hintergrund der neueren Gesetzgebung**

#### **Přípis Spolkového ministerstva financí k úrokové hranici, FR 2008, s. 778 : kritické připomínky na pozadí nové legislativy**

Finanz-Rundschau, 20. September 2008, Jg. 90, Heft 18, S. 845-850

Autoři specifikují nesrovnalosti obsažené v přípisu Spolkového ministerstva financí ze 4.7.2008 ohledně úrokové hranice (§§ 4h EStG, 8a KStG týkající se daňové odpočitatelnosti některých výdajů a úroků). Srovnávají toto pojetí fiskální správy se stávající právní úpravou a dokládají na řadě konkrétních příkladů jeho problematičnost. - Pozn. -- Viz též Finanz-Rundschau, 20. August 2008, Heft 16, S. 778-788.

#### **Celní a daňové příjmy CS za 1. pololetí 2008**

Clo-douane, 2008, roč. 42, č. 9, s. 6

Celní a daňové příjmy ČR za 1. pololetí 2008, jednotlivé příjmy z: dovozu (DPH, spotřební daně, clo), spotřební daně vnitrostátní (vč. vratků), dělené správy (pokuty) - dosažené v letech 2007 a 2008 vč. meziročního porovnání.

Eva Sedláková

**Daňová ztráta z hlediska daně z příjmů**

Daně a finance, 2008, roč. 16, č. 9, s. 23-28

Snížení základu daně o vykázanou ztrátu, přenos daňové ztráty na dědice, odpočet ztráty při dodatečném stanovení základu daně, prodloužení lhůty pro vyměření daně při vzniku daňové ztráty, daňová ztráta a minimální základ daně v r. 2007, daňová ztráta a společný základ daně manželů v r. 2007. Problematika je ilustrována na příkladech.

**Einführung der Identifikationsnummer für Steuerpflichtige**

**Zavedení identifikačního čísla pro plátce daní**

Monatsbericht des BMF, August 2008, Nr. 8, S. 51-60

Příspěvek informuje o cílech, organizačních a právních otázkách a postupech spojených se zavedením osobních daňových identifikačních čísel pro daňové plátce v Německu. Tento projekt má umožnit přesnější získávání a přenos dat a podporuje dlouhodobější cíl spolkové vlády na širší uplatnění e-governmentu a usnadnění kontaktů plátců daní a daňové správy.

**Ergebnisse der Steuerfahndung in den Jahren 2005 bis 2007**

**Výsledky daňového pátrání v letech 2005 až 2007**

Monatsbericht des BMF, August 2008, Nr. 8, S. 61-65

Příspěvek dokumentuje aktuální výsledky daňového pátrání ve spolkových zemích Německa v letech 2005-2007. Vychází ze statistiky daňových trestných případů z těchto let a dokládá, že v roce 2007 bylo vyšetřováno 36 309 případů a bylo dodatečně na daních vybráno 1,6 mld. eur.

Axel Schrunner

**Finanzkrise lässt Kämmerer kalt - noch**

**Finanční krize nechává finanční správu obcí v klidu - zatím**

Handelsblatt, 22.9.2008, Nr. 184, S. 4

K vývoji příjmů z titulu živnostenské daně, která je v Německu nejdůležitější obecní daní. V grafu přehled měst/obcí s nejvyššími a nejnižšími příjmy živnostenské daně na občana.

Hans Nieskens

**Gemeinschaftsrechtliche Neuregelungen zum Ort der sonstigen Leistung : Revision der §§ 3a, 3b UStG durch das sog. Mehrwertsteuerpaket**

**Nová právní úprava EU týkající se místa ostatního plnění : revize §§ 3a, 3b zákona o dani z obratu prostřednictvím tzv. balíčku DPH**

Umsatzsteuer-Rundschau, 20. September 2008, Jg. 57, Heft 18, S. 677-690

V souvislosti s problematikou určení místa plnění výkonu v oblasti služeb pro účely obrátového zdanění autor nejprve přehledně rekapituluje dosavadní systém a dále předkládá novou koncepci Evropské unie (směrnice 2008/8/ES z 12.2.2008). Vysvětluje cíle nové koncepce, hlavní změny oproti dřívějšímu stavu a dále předkládá rozbor zvláštních případů doprovázený vysvětlujícími příklady z praxe. - Pozn.

A.S. Kizimov

**Международный опыт и российская практика налогового стимулирования инновационной деятельности**

**Mezinárodní zkušenosti a ruská praxe daňové stimulace inovační činnosti**

Finansy, 2008, No. 7, s. 33-38

Co se rozumí pod pojmem inovační činnost, mezinárodní praxe zdanění vědeckého výzkumu a vývoje, daňové podmínky pro inovace v Rusku. - Pozn.

Ralf Busse

**Nalogovyje spory: praktika razrešenija v Germanii**

**Daňové spory: praxe jejich řešení v Německu**

Finansy, 2008, No. 7, s. 39-44

K problematice konfliktů mezi daňovou správou a poplatníky, formy řešení daňových sporů v Německu, daňové poradenství, legislativa. - Pozn.

Eva Sedláková

**Nájem a podnájem z hlediska daně z příjmů počínaje rokem 2008. (2.)**

Účetnictví, 2008, č. 9, s. 40-49

V této části příspěvku o postupu na straně nájemce (nájemné jako daňový výdaj, nájemné v rámci podnájemní smlouvy, nájemné jako součást vstupní ceny, nájem podniku, postup při odkoupení najaté věci, nájemné sjednané v cizí měně apod.). Doplněno několika příklady a testem.

Zdeněk Kuneš

**Novela zákona o DPH s účinností od 1.1.2009. [1. část]**

Daňová a hospodářská kartotéka, 2008, roč. 16, č. 18, s. 27-30

Komentář k důležitým změnám v zákoně o dani z přidané hodnoty (v souvislosti s přijetím a platností směrnice Rady 2006/112/ES). V této části podrobněji k paragrafům 1-6 zákona o DPH.

Zdeněk Kuneš

**Novela zákona o DPH s účinností od 1.1.2009. (2.)**

Daňová a hospodářská kartotéka, 2008, roč. 16, č. 19, s. 17-21

Komentář k důležitým změnám v zákoně o dani z přidané hodnoty (v souvislosti s přijetím a platností směrnice Rady 2006/112/ES). V této části podrobněji k paragrafům 10-13 zákona o DPH. Doplněno několika příklady.

Elke Pickartz

**Operation Athena**

**Operace Athéna**

WirtschaftsWoche, 2008, Nr. 39, S. 134-135

K průběhu největší akce v rámci boje proti praní špinavých peněz a daňovému úniku v EU, při níž se přes 3 000 celníků zaměřilo na kontrolu hotovosti (nad povolený limit 10 000 eur) cestujících v 31 zemích (27 států EU + Chorvatsko, Maroko, Tunisko, Norsko).

Jana Vítková

**Osoby povinné k dani**

Praktický poradce v daňových otázkách, 2008, č. 18. Rubrika: 3 - Daň z přidané hodnoty, s. 1-20

Osoby povinné k dani dle zákona o dani z přidané hodnoty. Ekonomické činnosti, přehled osob povinných k dani, vymezení veřejnoprávních subjektů, osoby osvobozené od uplatňování daně, problematika obratu, povinná registrace, práva a povinnosti plátce, daňové přiznání a placení/vracení daně, zdaňovací období, zrušení registrace apod. Problematika je ilustrována na mnoha příkladech.

Jörg Kraeusel

**Postdienstleistungen in Deutschland**

**Poštovní služby v Německu**

Umsatzsteuer-Rundschau, 5. September 2008, Jg. 57, Heft 17, S. 647-651

V souvislosti s ukončením výhradní licence Deutsche Post AG na poskytování poštovních služeb v Německu k 31. prosinci 2007 a s následnou liberalizací na německém poštovním trhu se připravuje návrh změny zákona o dani z obratu. Uvedený příspěvek vysvětluje právní aspekty této skutečnosti a předkládá referentský návrh na změnu § 4 č. 11b zákona o dani z obratu (UStG). - Pozn.

Jaroslav Kratochvíl

**Přezkum daňových rozhodnutí**

Daňová a hospodářská kartotéka, 2008, roč. 16, č. 19, s. 21-22

Stručně k otázce lhůt vymezujících procesní časový prostor, v němž je možné provádět přezkoumání daňových rozhodnutí podle ustanovení § 55b zákona o správě daní a poplatků. Problematika je ilustrována na příkladu.

Christian Ramthun

**Rebellische Königsklasse**

**Rebelská královská třída středních podniků**

WirtschaftsWoche, 2008, Nr. 40, S. 34-35

K problematickým bodům návrhu reformy daně dědické v Německu (např. regionalizace nezdanitelných částek, podmínky daňových úlev vázaných na podnikové následnictví, stavební bytová družstva, zdanění příslušníků svobodných povolání, zdanění živností bez následníka), snahy o přenesení legislativních kompetencí na jednotlivé německé země atd. V tabulce porovnání dopadu daně dědické na podnikovou posloupnost podle platné/navrhované úpravy - současné oceňování podniku podle daňové bilance má dle návrhu nahradit ocenění podle výnosové hodnoty. - K tématu také příspěvek ve WW, 2008, č. 42, s. 54-55.

Petr Gola

**Rovná daň ve světě**

Práce a mzda, 2008, roč. 56, č. 10, s. 44-46

V úvodu stručně k otázce, zda je rovná daň skutečně zárukou nízké daně. Následuje přehled zemí, kde je rovná daň zavedena (např. Bulharsko, Estonsko, Ukrajina, Rumunsko).

Petr Gola

**Sazby daně z příjmů ve světě**

Práce a mzda, 2008, roč. 56, č. 8, s. 40-43

Komentář k sazbám daně z příjmů fyzických osob ve světě si všímá např. nejnižšího daňového zatížení, trendů ve zdaňování, hrubé a čisté mzdy, nulové sazby daně, rovné daně apod. Doplněno četnými číselnými údaji a přehledy.

Dagmar Fitříková

**Skupinová registrace**

Praktický poradce v daňových otázkách, 2008, č. 18. Rubrika: 3 - Daň z přidané hodnoty, s. 1-9

K institutu skupinové registrace, který byl zapracován do zákona č. 235/2007 Sb., o dani z přidané hodnoty (s účinností od 1. ledna 2008). Vymezení základních pojmů - skupina, spojené osoby, kapitálově spojené osoby, jinak spojené osoby, zastupující člen skupiny. Postup při registraci skupiny, změny ve skupině, zrušení registrace skupiny, práva a povinnosti skupiny. Výhody a nevýhody skupinové registrace. Doplněno několika příklady.

Otto Olson

**Srážková daň ve vybraných evropských zemích**

Daně a finance, 2008, roč. 16, č. 9, s. 28-30

Informace o aplikaci srážkové daně z kapitálového majetku v Německu s účinností od 1. ledna 2009. Srážková daň a církevní daň. Stručně též o srážkové dani v rakouské a lucemburské daňové legislativě.

Otto Olson

**Srovnání daně z nemovitostí v České republice a v Německu**

Finanční management, 2008, roč. 5, č. 6, s. 45-46

Daň z nemovitostí v ČR a v Německu.



Robert C. Prätzler

**Überlegungen zur fehlenden Verzinsung von Vorsteuervergütungen**

**Úvahy o chybějícím zúročení úhrad daně z přidané hodnoty na vstupu**

Umsatzsteuer-Rundschau, 5. Oktober 2008, Jg. 57, Heft 19, S. 713-716

V Německu nejsou úročeny daňové náhrady DPH na vstupu, které dostává daňový plátce se sídlem v zahraničí (mezinárodně činné podniky) v rámci zpětné úhrady. Uvedený příspěvek nejprve seznamuje s aktuální německou právní úpravou této problematiky. Dále pomocí rozsudku finančního soudu v Kolíně nad Rýnem z 5.7.2006 zkoumá tuto úpravu z hlediska souladu s evropským a ústavním právem. - Pozn.

Vladimír Šretr

**Úkony správce daně způsobující přerušení běhu lhůt**

Daňová a hospodářská kartotéka, 2008, roč. 16, č. 19, s. 7-10

K problematice lhůt pro vyměření nebo doměření daně (dle zákona o správě daní a poplatků). Zahájení daňové kontroly a běh lhůt, úkony správce daně po ukončení daňové kontroly. Doplněno příklady a judikaturou.

Jitka Bulíčková

**Ve skupině ušetříte na dani : daň z přidané hodnoty**

Ekonom, 2008, roč. 52, č. 42, s. 78-79

K institutu skupinové registrace, který zavedla novela zákona o dani z přidané hodnoty. V této souvislosti autorka aktuálně upozorňuje na skutečnost, že 31. říjen t.r. je rozhodným datem pro podání přihlášky k registraci skupiny (aby se od 1. ledna 2009 stala plátcem), dále pak seznamuje s výhodami (i nevýhodami) skupinové registrace a s podmínkami, za kterých je možné skupinu vytvořit.

Pavel Běhounek

**Vládní novela zákona o daních z příjmů od 1.1.2009**

Praktický poradce v daňových otázkách, 2008, č. 19. Rubrika: 1 - Aktuální a praktické informace, s. 1-21

Stručně k obsahu vládního návrhu z června t.r., charakteristika novely, změny technického charakteru, další změny. Podrobněji např. k principu superhrubé mzdy, k daňové zátěži pro rok 2009, k sazbě srážkové daně, k sazbě daně z příjmů právnických osob apod.

Klaus D. Hahne

**Wechselwirkungen zwischen der Mindestbesteuerung und einkunftsartenspezifischen Einschränkungen der Verlustnutzung**

**Interakce mezi minimálním zdaněním a specifickým omezením daňových odpočtů ztrát (podle druhu příjmů)**

Finanz-Rundschau, 5. Oktober 2008, Jg. 90, Heft 19, S. 897-904

Příspěvek se zabývá vzájemným působením daňových předpisů zaměřených na minimální zdanění a předpisů omezujících daňový odpočet ztrát podle druhů příjmů podléhajících zdanění. Na konkrétních příkladech z praxe ukazuje možné situace a zvažuje, jak minimalizovat omezující nepříznivé působení součinnosti specifických předpisů. - Pozn.

Dalimila Mirčevská

**Zdaňování příjmů ve vazbě na rezidenství**

Daně a finance, 2008, roč. 16, č. 9, s. 3-15

Vyloučení dvojího zdanění, definice rezidenství, k pojmu "příjmy ze zdrojů na území ČR", zdaňování příjmů plynoucích ze zdrojů na území ČR a ze zdrojů v zahraničí, problematika osvobození. Doplněno sedmi příklady.

Václav Benda

### **Zrušení registrace k DPH**

Daňová a hospodářská kartotéka, 2008, roč. 16, č. 18, s. 7-12

Obecná pravidla pro zrušení registrace k DPH, snížení nároku na odpočet daně při zrušení registrace, zrušení registrace plátců ve sdružení, zrušení a změna skupinové registrace. Problematika je ilustrována na příkladech.

### **Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále**

(výběr z obsahu)

#### **č. 11/2008**

Nájem podniku z hlediska daně z příjmů. Převod podnikání OSVČ na s.r.o. Maximální vyměřovací základ a daň z příjmů. Daňový režim spolupracujících osob. Podnikání a zaměstnání studentů a daň z příjmů. Daňoví nerezidenti v ČR - zdaňování příjmů. Peněžní plnění poskytnuté zaměstnanci a daň z příjmů. Osvobození od DPH při dovozu zboží. Převod podnikání sdružení FO na spol. s r.o. Kulturní a sportovní činnost z pohledu DPH. Osvobození bezplatného převodu a přechodu majetku.

### **Daňové a účetní poradenství**

#### **č. 41-42/2008**

Nemocenské od 1.1.2009 [Zač.]. Zdaňování a pojistné u statutárních zástupců společností. Ke změně zákona o dani z nemovitostí účinné od 1. ledna 2008 [Zač.]. K dotazům na téma výstavba, rekonstrukce, oprava a DPH. Změny ve správě daní v souvislosti se zákonem o stabilizaci veřejných rozpočtů (Dokonč.).

#### **č. 43-44/2008**

Nemocenské od 1.1.2009 [Dokonč.]. K dotazům na téma výstavba, rekonstrukce, oprava a DPH [Dokonč.]. Zdaňování a pojistné statutárních zástupců společností. Ústavní soud rozhodl: Do účetnictví může nahlížet každý. Úrok z prodlení nebo pokuta [Zač.]. Pohled do Černé kroniky, aneb z příběhů kontrolních (pořízení automobilu bez DPH).

### **Daňový TIP**

#### **č. 21/2008**

Daňové souvislosti zrušení padesátihaléřových mincí. Cena obvyklá v roce 2008. DPH – vývoz do 3. země. Automobil - jak zaúčtovat v daňové evidenci? Uložení účetní závěrky do sbírky listin. Daň z příjmů - darování automobilu synovi. Nákup dotovaného telefonu za bonusové body. Doměření DPH z mank na zásobách. Jak účtovat o drobném majetku? Faktura od dodavatele s ročním zpožděním.

#### **č. 22/2008**

Pozemky (účtování, daň z příjmů, pořízení a prodej, popř. DPH). Daňové řešení peněžního plnění zaměstnaneckých benefitů. Nepřesnosti v technickém průkazu. Nárok na placené volno při svatbě. Přehodnocení oprav DHM na TZ finančním úřadem. Jak vyúčtovat DPH ze zálohy na telekomunikační služby z roku 2001? Lze zahájit daňové odpisy už při prozatímním užívání stavby?

## **Ekonomické vědy. Ekonomie**

Dalibor Roháč

### **Globalizační provokatér : Dani Rodrik**

Trend, 2008, č. 37, s. 20-21

Přiblížení ekonomických tezí harvardského profesora ekonomie Daniho Rodrika publikovaných v knize "One economics, many recipes. Globalization, institutions and economic growth". Teorie second-best, význam růstové diagnostiky pro hospodářskou politiku, globální vláda a význam harmonizace v regulaci.

Miroslav Svoboda

### **History and troubles of consumer surplus**

#### **Vývoj a problematika spotřebitelova přebytku**

Prague economic papers, September 2008, Vol. 17, No. 3, p. 230-242

Příspěvek se zabývá vývojem teorie spotřebitelova přebytku v ekonomické vědě. Nejprve seznamuje s tímto nástrojem na měření užitku, který spotřebitel získá při směně v konkurenčním prostředí (viz teorie Alfreda Marshalla poprvé publikovaná v roce 1890). Dále představuje nové definování problematiky spotřebitelského přebytku v díle Johna Hickse a poukazuje na její nedostatky. Navrhuje též alternativní použití pro zkoumaný nástroj měření dopadů na blahobyt, a to pomocí analýzy ekonomické diskriminace. - Pozn.

L. Jevstignejeva, R. Jevstignejev

### **Infljacija v novom izmerenii**

#### **Nový rozměr inflace**

Voprosy ekonomiki, 2008, No. 7, s. 46-60

Článek je pokusem o nový teoretický přístup k fenoménu inflace. Ekonomové se většinou zaměřují na "měnový versus neměnový charakter inflace", i když tento přístup neodpovídá současné realitě. Podle autorů je třeba chápat peníze jako problém makroekonomie a inflaci jako problém finančního kapitálu. Odhalují složité vztahy mezi funkcemi peněz (hodnotový ekvivalent - forma hodnoty - reprodukční model). Výsledkem analýzy je model inflačního tržního mechanismu, který umožňuje kompenzovat rostoucí kapitálovou náročnost národního důchodu expanzí trhu a tím udržovat finanční stabilitu ekonomiky.

Malte Fischer

### **Kreuzritter der Globalisierung**

#### **Křížák globalizace**

WirtschaftsWoche, 2008, Nr. 40, S. 64

Jagdish Bhagwati, přiblížení hlavních tezí jednoho z politicky nejvlivnějších ekonomů - vyznavače otevřených trhů a neúprosného obhájce globalizace. Profesní dráha, významné publikované práce. K Bhagwatiho dani - tj. návrhu zdaňovat vysoce kvalifikované vystěhovalce, kteří by svou zemi (původu) měli odškodnit za ztrátu lidského kapitálu. - Názory ekonomů prezentuje i příspěvek v HB, 10./11./12.10.2008, č. 197, s. 4 nazvaný "Finanzindustrie hat zu viel Einfluss".

Radka Štiková

### **Models of political cycles: the Czech experience**

#### **Modely politických cyklů: česká zkušenost**

Prague economic papers, September 2008, Vol. 17, No. 3, p. 213-229

Příspěvek zkoumá, zda a do jaké míry je v České republice systematicky ovlivňována dynamika trendu reálného HDP, nezaměstnanosti a inflace pomocí načasování voleb a změnami ve vládě. Testuje dva základní modely politických cyklů a zjišťuje, zda potvrzují oportunistické chování politiků v ČR. Pozornost věnuje též metodickým a teoretickým otázkám těchto měření. - Pozn.

Miroslav Zajíček

**Pop-zpěvák moderní ekonomie**

Hospodářské noviny, 14.10.2008, roč. 52, č. 202, s. 11

V jednom z prvních českých komentářů k udělení Nobelovy ceny za ekonomii pro rok 2008 Paulu Krugmanovi se hned v úvodu konstatuje, že tento fakt jen málokoho nechá chladným. Získal ji totiž ekonom s vyhraněnými politickými postoji a komentátor (sloupkař) deníku The New York Times. V dalším textu se pak stručně připomínají významné momenty Krugmanova pracovního života, rovněž i akademická činnost v oblasti mezinárodního obchodu. - K tématu viz též čl. na s. 6.

## Finance. Bankovníctví. Měnový systém

**And then there were none : American finance**

**A nezbyla žádná : americké finance**

The Economist, September 27th 2008, Vol. 388, No. 8599, p. 81-82

Rozbor situace v americkém investičním bankovníctví se zaměřuje na otázku, co konec investičních bank (zbývá už jen Goldman Sachs a Morgan Stanley) znamená pro Wall Street. - Graf.

**Blocked pipes : money markets**

**Ucpané potrubí : peněžní trhy**

The Economist, October 4th 2008, Vol. 389, No. 8600, p. 66-68

Podrobná analýza peněžních trhů upozorňuje na nedostatek likvidity; i když by banky mohly půjčováním peněz jiným bankám vydělat, jsou nyní tak opatrné, že raději ukládají peníze u ECB. Na místo soukromých věřitelů nastupují centrální banky, ale ty většinou půjčují na krátké období a jen proti záruce s vysokým ratingem. Proto mají banky stále problém s tím, jak financovat svá problémovější aktiva.

Donata Riedel, Sven Afhüppe

**Bundesregierung baut Einlagesicherung um**

**Spolková vláda přepracuje systém jištění vkladů**

Handelsblatt, 13.10.2008, Nr. 198, S. 4

Avizo reformy systému jištění bankovních vkladů v Německu; přiblížení dosavadního zajištění vkladů, termínovaných peněz, žirokont atd. v bankách, spořitelnách a družstevních bankách. Nesouhlas spořitelen s plánem sjednoceného systému (malé peněžní instituce odmítají ručit za problémy velkých bank). - K tématu také příspěvek viz HB, 7.10.2008, č. 194, s. 30.

Miroslav Kalousek

**Českým bankám věřím**

Euro, 2008, č. 40, s. 44-46

Rozhovor s ministrem financí ČR se zaměřuje zejména na aktuální problematiku současné finanční krize a jejích dopadů na českou ekonomiku. Ministr financí věří ve stabilitu českého bankovního sektoru; krize se prý české ekonomiky dotkne, ale výraznější problémy nečeká. Vyjadřuje se i k otázce prodeje Letiště Praha, ke stavu penzijních fondů a k postoji vlády k přijetí eura.

Vladimír Kolman

**Deset let od propuknutí ruské měnové krize**

Mezinárodní politika, 2008, roč. 32, č. 9, s. 18-20

O příčinách propuknutí měnové krize v Rusku v srpnu 1998. Podrobně o dopadu asijské měnové krize na ruské hospodářství v roce 1997, o rychlém zadlužování státu, o poklesu devizových rezerv, o vývoji domácího úvěru, o odlivu ruského kapitálu do zahraničí atd.

Frederic Mishkin

**Do not abandon inflation targets**

**Nezdvávejte se inflačních cílů**

Financial Times, 24.9.2008, No. 36805, p. 15

Autor nesouhlasí s myšlenkou, že za současných podmínek by se mělo od inflačního cílování upustit. Za příklad dává centrální banky Norska a Švédska, které uplatňují pružnější režimy s možností změny časových horizontů, během nichž se inflace vrací ke svému cíli. Pružnější přístup by mohl učinit inflační cílování atraktivnějším i pro země, které na ně dosud nepřistoupily.

**The doctors' bill : America's bail-out plan**

**Účet za léčbu : americký záchranný plán**

The Economist, September 27th 2008, Vol. 388, No. 8599, p. 77-79

Americký program pomoci finančnímu sektoru TARP (Troubled Asset Relief Programme), otázka jeho funkčnosti. Aritmetika krize. - Viz i článek na s. 15 pod názvem I want your money.

Igor Záruba

**Drama teprve přijde : světová finanční krize**

Ekonom, 2008, roč. 52, č. 38, s. 82-84

K průběhu finanční krize z pohledu renomovaných ekonomických médií (Economist, Wall Street Journal aj.). Podrobněji ke kolapsu Lehman Brothers, k převzetí Merrill Lynch, k případu AIG a k situaci v Asii.

Norbert Häring

**Dunkle Wolken über der EZB**

**Temné mraky nad ECB**

Handelsblatt, 29.9.2008, Nr. 189, S. 22

Kritika měnové politiky Evropské centrální banky v období světové finanční krize, tlak odborníků na snížení hlavního úroku. Souhrn argumentů pro/proti okamžitému snížení úroku doplňuje porovnání vývoje hlavního úroku USA a eurozóny od ledna 2005 do září 2008.

Frank M. Drost, Hans G. Nagl

**Einlagesicherung in Not : Sicherungsfonds der Banken unter Druck**

**Těžkosti s jištěním vkladů : zajišťovací bankovní fond pod tlakem**

Handelsblatt, 17.9.2008, Nr. 181, S. 1, 28

První odhady rozsahu finanční zátěže způsobené Záručnímu fondu spolkového svazu německých bank kolapsem americké investiční banky Lehman Brothers se pohybují okolo 6 mld. eur. I když tato předběžná suma nemusí odpovídat výši odškodnění, přesto se bude jednat o finančně nejvyšší škodní případ od roku 2002, kdy téměř zbankrotovala SchmidtBank a záruční fond musel uhradit 1,3 mld. eur. Dosavadní letošní "výdaje" záručního fondu související s finanční krizí.

By Tony Barber and Quentin Peel

**EU agrees set of principles for bank rescues**

**EU schválila soubor zásad pro záchranu bank**

Financial Times, 8.10.2008, No. 36817, p. 2

Ministři financí zemí EU se dohodli na sedmi principech vládních opatření při záchraně problémových bank. Patří sem včasnost a dočasnost podpory, ochrana zájmů daňových poplatníků, povinnost akcionářů nést důsledky vládních zásahů, možnost výměny bankovních manažerů, možnost změny zásad odměňování v bankách aj.

Gerd Höhler

**EU kritisiert "staatlichen Alleingang" der Griechen**

**EU kritizuje "sólovou akci" Řeků**

Handelsblatt, 6.10.2008, Nr. 193, S. 3

Krátce k problematice státní záruky u bankovních vkladů v Řecku, příslib řeckého ministerstva financí na neomezenou výši záruky je v rozporu s minimálním limitem předepsaným EU (20 000 eur) -

vyvolává obavy ze zkresení trhu a nové vlny hospodářského nacionalismu (řecký bankovní systém je považován za jeden z nejstabilnějších a nejzdravějších v eurozóně, banky jsou silně kapitalizované a neangažují se v subprime investicích).

Ruth Berschens, Holger Alich

**Euro-Zone demonstriert Einigkeit**

**Eurozóna demonstruje jednotu**

Handelsblatt, 13.10.2008, Nr. 198, S. 3

Hledání východisek z finanční krize, rekapitulace plánů zemí EU na podporu/záchranu finančního sektoru. Požadavek zohlednění dopadů na ostatní státy v případě opatření na národní úrovni.

Martin Cihák and Wim Fonteyne

**Euro marks milestone as currency union faces slowdown**

**Euro má výročí, ale měnovou unii čeká zpomalení**

IMF Survey, 2008, Vol. 37, No. 9, p. 140-141

U příležitosti desátého výročí zavedení eura hodnotí MMF vznik EMU jako nesporný úspěch a eurozónu jako oblast stability v mezinárodním hospodářství. Na druhé straně růst produktivity představuje zklamání, stejně jako velké hospodářské rozdíly mezi zeměmi, které dnes euro používají. Evropské centrální bance se podařilo ztlumit dopad globálních finančních problémů, ale do budoucna je nutno obnovit rozsah a správné fungování mezibankovních trhů.

by Otmar Issing

**Europe at the crossroads : reflections from one of the euro's principal architects**

**Evropa na křižovatce : reflexe od jednoho z hlavních architektů eura**

The International economy, Summer 2008, Vol. XXII, No. 3, p. 48-52, 65

V úryvku z nové autorovy knihy se zdůrazňuje úspěšnost zavedení eura a stabilita, kterou jednotná měna přinesla členským zemím. Upozorňuje se ale i na nutnost dodržování fiskálních pravidel a na rizika pro trh práce a měnovou politiku, která jsou spojena se snahou rozvíjet Evropu směrem ke státu blahobytu s rozsáhlými sociálními právy. Rozebírají se i vztahy mezi EU a EMU. - Viz i vložený rozhovor s autorem na s. 49-50. - Viz Issing, Otmar : The birth of the euro, Cambridge University Press, 2008.

Daniel Gros and Stefano Micossi

**European banking lives on borrowed time**

**Evropské banky žijí na dluh**

Financial Times, 24.9.2008, No. 36805, p. 15

Ze znárodnění amerického finančního systému budou mít prospěch i evropské banky, protože ty velké působí i v USA a budou těžit z pomoci ve výši 700 mld. USD. Problémem je, že největší evropské banky jsou nejenom příliš velké, aby se nechaly padnout, ale i příliš velké na záchranu. Jako příklad je uváděna Deutsche Bank se závazky představujícími 2 000 mld. EUR, což je víc než 80 % německého HDP, nebo britská banka Barclays. Řešení je třeba hledat na nadnárodní úrovni u ECB, která jako jediná může vydávat neomezené množství globálních rezervních peněz.

Krishna Guha

**Fears focus on price of political bargain**

**Obavy z ceny politických dohod**

Financial Times, 29.9.2008, No. 36809, p. 2

Návrh kompromisního záchranného programu v USA zachovává potřebné jádro Paulsonova plánu, ale zavádí restriktce, které by mohly omezit jeho efektivnost. Rada operačních otázek zůstává nezodpovězena, pro banky bude možná obtížnější získávat nový kapitál. K článku je připojen přehled hlavních bodů dohody a také modelů finanční pomoci, té současné i dřívějších (v USA, Švédsku a Japonsku). - Tento návrh byl nakonec Sněmovnou reprezentantů zamítnut - viz FT ze dne 30.9.2008.

Ján Kovalčík

**Finančná kríza dvihla úročenie vkladov aj na Slovensku**

Trend, 2008, č. 40, příl. Speciál s. 6-7

K situaci ve slovenském bankovním sektoru pod vlivem světové finanční krize; charakteristika úvěrových obchodů v průběhu roku 2008, ochranný vliv koruny, růst úročení bankovních vkladů. Nejvýraznější bankovní subjekty, zisky, tržní podíly v oblasti úvěrů.

Elke Pickartz

**Geld in der Falle**

**Peníze v pasti**

WirtschaftsWoche, 2008, Nr. 42, S. 30

Mandát ECB je "příliš úzký" a v době finanční krize jí neposkytuje dostatečný jednací prostor. Status přiznaný ECB na rozdíl od Fed zavazuje jedinečně k zabezpečení cenové stability a pouze tím může odůvodnit snížení úroku. ECB v pasti likvidity.

R. Scheidges

**Im Exil auf der Main Street**

**V exilu na Main Street**

Handelsblatt, 2.-5.10.2008, Nr. 192, S. 28

Co si obyčejní Američané myslí o 700miliardovém vládním balíku na záchranu bank.

Axel A. Weber

**Internationale Finanzmarkturbulenzen und der deutsche Bankensektor**

**Turbulence na světových finančních trzích a německý bankovní sektor**

Auszüge aus Presseartikeln, 17. September 2008, Nr. 39, S. 3-5

Autor, guvernér Deutsche Bundesbank, zvažuje, jak závažné jsou více než rok trvající turbulence na světových finančních trzích z hlediska bankovního sektoru (se zaměřením na německé banky). Dopady na bankovní sektor zkoumá též z pohledu peněžní politiky v eurozóně. - Přednáška na 12. bankovním sympoziu Univerzity Duisburg-Essen, Oberhausen, z 10. září 2008.

Nikolaus Piper

**Der Kapitalismus lebt**

**Kapitalismus žije**

Auszüge aus Presseartikeln, 24. September 2008, Nr. 40, S. 17-18

V souvislosti s aktuální krizí světového finančního systému autor připomíná hodnoty, které zastával významný představitel anglické klasické politické ekonomie David Ricardo. Tento významný vědec působil v mládí jako burzovní makléř a úspěšný obchodník s cennými papíry a dosáhl značného jmění. V porovnání se současným způsobem fungování finančních trhů je vyzdvihována jeho čestnost, důvěryhodnost a dlouhodobý pohled. - Přetištěno z Süddeutsche Zeitung, Mnichov, z 18. září 2008. - Zkrácený překlad viz Informace Odborné knihovny MF č. 13/2008

**Kein Entkommen**

**Není úniku**

WirtschaftsWoche, 2008, Nr. 43, S. 26-27

Přehledná rekapitulace dopadů finanční krize - efekty na straně postižených i profitujících tj. globálních institucí, států, podniků, daňových poplatníků, spotřebitelů.

Eva Horvátová

**Koncepcia kapitálovej primeranosti bánk a investičných podnikov v podmienkach Európskej únie**

Ekonomický časopis, 2008, roč. 56, č. 6, s. 582-597

Cílem článku je poukázat na příčiny, způsob a míru implementace jednotlivých požadavků Basilej I a Basilej II do směrnic EU. Význam mezinárodní regulace bank a finančních institucí, Basel Capital Accord (Basilej I), reakce EU na Basilej I, New Basel Capital Accord (Basilej II), význam definice

obchodního a bankovního portfolia, směrnice CAD II a CAD III, rozdíly mezi směrnicemi CAD a požadavky Basilej I a II.

Hana Mášová, Alice Olbrichová

**Konec života na dluh : nesplácení úvěrů v Česku**

Ekonom, 2008, roč. 52, č. 40, s. 29-31

K situaci v zadluženosti českých domácností. Podrobněji např. k placení (nesplácení) hypoték a spotřebitelských úvěrů. Očekávaný vývoj. Doplněno četnými číselnými údaji. - K tématu viz též příspěvek "Půjčky: časovaná bomba v domácnostech" na s. 26-28, který se zabývá žitím na dluh v USA.

**Lifelines : global finance**

**Záchranná lana : globální finance**

The Economist, October 11th 2008, Vol. 389, No. 8601, p. 83-85

Ke snaze vlád a centrálních bank zachránit finanční systém. Snižování úrokových sazeb, pomoc ze strany státu. Podrobněji k britskému a americkému plánu pomoci i opatřením v některých evropských zemích. - K problematice finanční krize viz i další články v této sekci na s. 85-94 (ke krizi na Islandu, plnění programu TARP, ceně státních zásahů, obavám z globální recese aj.).

Michal Zděnek

**Lze se vyhnout recesi? : finanční krize**

Euro, 2008, č. 43, s. 54-55

Příspěvek seznamuje s plánem ministra financí USA Henryho Paulsona na stabilizaci finančních trhů a obnovení důvěry ve finanční systém. Autor zvažuje, jakou má plán naději na úspěch a upozorňuje na jeho nedostatky a otevřené body.

Miroslav Zámečník

**Mohlo 700 miliard dolarů zachránit USA?**

Hospodářské noviny, 30.9.2008, roč. 52, č. 192, s. 20

Komentář k zamítnutému plánu amerického ministra financí Henryho Paulsona na záchranu amerického finančního sektoru. - K tématu viz i další příspěvky v tomto čísle HN.

Stefan Hajek, Niklas Hoyer

**Münzen ausverkauft**

**Mince vyprodány**

WirtschaftsWoche, 2008, Nr. 40, S. 164-168

Ochrana a bezpečnost vkladů a investic v Německu v době finanční krize; výše úročení a výše záruky ve vybraných bankách u jednotlivých typů vkladů (denní peníze, termínované a dlouhodobé vklady), růst oblíbenosti výhodných a bezpečných spolkových cenných papírů u soukromých (i drobných) investorů (dluhopisy, pokladniční poukázky - doplněno výší úroku a výší min./max. investice a úroků, dobou trvání jednotlivých spolkových CP). V grafu růst objemu úspor německých domácností v letech 2004-2008.

Kamil Janáček

**Návyková zadluženost : příčiny a řešení finanční krize**

Euro, 2008, č. 44, s. 54-56

Autor rekapituluje příčiny vzniku současné finanční krize a dosavadní způsob jejího řešení. Upozorňuje na odhalení skutečné síly národních zájmů v Evropské unii a zejména v eurozóně. Za závažný problém považuje tzv. morální hazard, kdy vlády z veřejných peněz chtějí krýt ztráty vzniklé špatnými podnikatelskými rozhodnutími soukromých bank a dalších finančních institucí. Hodnotí aktuální stav českého bankovního sektoru a poukazuje na výhodu existence samostatné měny v krizových situacích.



**Největší krize od Velké deprese**

Ekonom, 2008, roč. 52, č. 39, s. 14-26, 28-34, 36-42, 44-48

Obsáhlý soubor příspěvků o finanční krizi. V úvodním článku o dopadech krize v České republice (na průmysl, na stavební společnosti a developery, na burzu apod.), následuje přehled největších světových hospodářských krizí, uvedeny jsou scénáře dalšího vývoje, výčet vítězů a poražených současné krize, hodnocení státních zásahů v USA atd. Materiál doplňují stručné názory a komentáře významných osobností a také ohlédnutí za tím, jak světová hospodářská krize z let 1929 až 1933 podlomila život prvorepublikového Československa.

Christian Ramthun ... [et al.]

**Neues Deutschland****Nové Německo**

WirtschaftsWoche, 2008, Nr. 43, S. 20-24

Odhad dopadů finanční krize na německou ekonomiku; k návrhu zákona ke stabilizaci finančního trhu, balík na záchranu bank v objemu 480 mld. eur (prvky a fungování záchranného balíku - podmínky čerpání), porovnání německého a amerického záchranného plánu.

Gillian Tett, Paul J.Davies and Aline Van Duyn

**A new formula? : complex finance contemplates a more fettered future****Nový vzorec? : složitě finance čekají v budoucnu omezení**

Financial Times, 1.10.2008, No. 36811, p. 11

Rostoucí přesvědčení regulátorů, že deriváty přispívají k finanční krizi, by mohlo znamenat velké změny ve způsobu obchodování s těmito nástroji. Složitě matematické vzorce jsou nebankéřům cizí a způsobují, že jen málokdo rozumí tomu, jak tento obor funguje. Mnozí finančníci označují kritiku derivátů za nemístnou a trvají na tom, že příčinou krize jsou chybná rozhodnutí o půjčkách v hypotečním světě a ne deriváty jako takové. Není jisté, jaká regulační opatření budou přijata, ale náklady na obchodování v tomto oboru nepochybně vzrostou.

Markéta Pravdová, Alena Říhová

**Omezení pro praní peněz : zákon o praní špinavých peněz**

Ekonom, 2008, roč. 52, č. 41, s. 80-81

Komentář k novému zákonu o praní špinavých peněz, který nabyl účinnosti dne 1. září 2008. Blíže k rozšíření okruhu tzv. povinných osob, k identifikaci a kontrole klienta a k přeshraničním převodům.

**On life support : global banks****Na přístrojích : globální banky**

The Economist, October 4th 2008, Vol. 389, No. 8600, p. 69-70

Konsolidace bankovního sektoru v USA a Evropě v souvislosti s finanční krizí, rozsah státní pomoci. - K bankovníctví a finanční krizi viz i další články na s. 72-75.

Jiří Tvrď

**Pojišťovny a zákon proti praní peněz**

Pojistný obzor, 2008, roč. 85, č. 3, s. 12-14

K novému zákonu č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (s účinností od 1.9.2008). Stručně o základních změnách, dále o těch, které se dotýkají pojišťovnictví. PEP (politicky exponovaná osoba), identifikace a kontrola klienta, možnost převzetí identifikace, uchování informací, oznámení podezřelého obchodu apod. - K tématu viz i přísp. s názvem Pojišťovny získají nové nástroje proti praní peněz na s. 14-15 téhož čísla čas.

Tomáš Tözsér

**Ponaučenia zo súčasnej finančnej krízy**

Biatic, august 2008, roč. 16, č. 8, s. 15-19

K rizikovému chování klíčových hráčů na moderních finančních trzích (investičních manažerů a bank), k faktorům současné hypoteční krize a k efektivním opatřením proti vzniku finanční krize (kapitálová přiměřenost, řízení likvidity, transparentnost, kooperace v případě krize apod.). - Pozn.

Petr Pruner

**Poučení z krizového vývoje: srpen 2008 : prognóza vývoje světového bankovníctví na rok 2008**

Bankovníctví, 2008, roč. 16, č. 9, s. 16-18

Příčiny a důsledky finanční krize, dopad na sektor bankovníctví ve střední a východní Evropě. Podrobněji k sedmi klíčovými oblastem, kterým se banky mají v příštím období věnovat, pokud chtějí v tomto nestabilním ekonomickém prostředí a při stále sílící konkurenci uspět (např. změna přístupu k riziku likvidity, budování poboček příští generace, řízení lidských zdrojů, konsolidace platebního styku aj.).

Martin Mandel, Vladimír Tomšík

**Reálný kurz české koruny a ceny mezinárodně neobchodovatelných statků**

Acta Oeconomica Pragensia, 2008, roč. 16, č. 3, s. 3-12

Příspěvek představuje teoretickou a ekonometrickou analýzu faktorů ovlivňujících pohyb cen mezinárodně neobchodovatelných statků v české ekonomice. Ověřuje, zda zde funguje tradiční Balassovo-Samuelsonovo schéma, kvantifikuje rozsah příspěvku domácího růstu cen v sektoru mezinárodně obchodovatelných a neobchodovatelných statků k celkové reálné apreciaci české koruny. Dále aplikuje ekonometrický model VAR, model kointegrace aj. Základem analýzy jsou čtvrtletní data z české ekonomiky za období 1996-2007. - Pozn.

**The resilient dollar**

**Nezdolný dolar**

The Economist, October 4th 2008, Vol. 389, No. 8600, p. 77

V analýze toho, proč dolar dosud nepodlehla panice na finančních trzích, se konstatuje, že důvěra sice byla otřesena, ale krize je transatlantickou záležitostí. Některé případy záchrany bank v Evropě svědčí o tom, že ani starý kontinent a jeho měna nejsou pro zahraniční investory o moc bezpečnější.

Petr Mach

**Selhání státních regulací : americká finanční krize**

Euro, 2008, č. 41, s. 116-117

Autor v souvislosti s americkou finanční krizí kriticky hodnotí státní zásahy, které vytvářejí klasický morální hazard a zajišťují bezrizikové výnosy v dobrých letech a v případě krize řešení pomocí peněz daňových poplatníků. Dle jeho názoru není příčinou krize selhání volného trhu, ale státní regulace. Kritice podrobuje i euroamerický model měnové politiky ovlivňující přes centrální banku úrokové sazby.

Nouriel Roubini

**The shadow banking system is unravelling**

**Stínový bankovní systém se rozpadá**

Financial Times, 22.9.2008, No. 36803, p. 11

Stínový bankovní systém, který se utvářel v posledních 20 letech, se rozpadá. Jedná se o obchodníky s cennými papíry, zajištěné fondy, skupiny privátního kapitálu, strukturované investiční nástroje, nebankovní poskytovatele hypoték aj. Na rozdíl od bank není většina členů tohoto systému chráněna před rizikem případného překotného vybírání peněz. V článku se rozebírají jednotlivá stadia runu na stínové banky, k nimž již došlo nebo teprve dojde.

James Mackintosh

**Short shrift**

**Krátký proces**

Financial Times, 6.10.2008, No. 36815, p. 9

Po vlně kritiky "bohatých spekulantů" zakázaly vlády různých zemí investorům techniku "prodeje aktiv nakrátko" (short selling). K článku je připojen přehled konkrétních kroků v 18 zemích. Opatření však mají některé nezamýšlené důsledky.

Pavol Kyjac

**Slovenskú korunu nahradí euro. 2. časť**

Biatic, september 2008, roč. 16, č. 9, s. 11-16

V této části k měnovému rozvratu Rakouska-Uherska, ke vzniku československé měny - koruny československé (Kč), ke vzniku Národní banky československé (NBCS), k penězům Československé republiky, ke vzniku slovenské měny - koruny slovenské (Ks). Měnová reforma 31.10.1945.

Christian Ramthun, Silke Wettach

**Staatlicher Pilot**

**Státní pilot**

WirtschaftsWoche, 2008, Nr. 41, S. 48-51

Vládní záchranné akce směřované do bankovního sektoru zřejmě natrvalo změnil vztah podniků vůči státu a hrozí, že kvůli finanční krizi se státní zásahy stanou běžnou praxí.

Petr Jakubík, Jaroslav Heřmánek

**Stress testing of the Czech banking sector**

**Testování zátěže českého bankovního sektoru**

Prague economic papers, September 2008, Vol. 17, No. 3, p. 195-212

Autoři modelovým způsobem analyzují růst úvěrů a rozšíření úvěrových rizik u českého bankovního sektoru (v aplikaci na zadluženost domácností a podnikové úvěry). Využívají nově vyvinutých modelů umožňujících zátěžové testování ve vztahu k oficiálním čtvrtletním makroekonomickým prognózám České národní banky a zvažují možnost přenosu úvěrových rizik z hlediska stability finančního sektoru. - Pozn.

Michael Maisch, Markus Ziener

**Die Stunde der Regulierer**

**Hodina regulátorů udeřila**

Handelsblatt, 22.9.2008, Nr. 184, S. 28

Mezi politiky, kteří požadují přísnější státní kontrolu finančních trhů, figuruje i A. Merkelová - spolková kancléřka tvrdě kritizovala dlouhé zdráhání USA přijmout mezinárodní předpisy k poskytování a obchodování s úvěry (EU přenesla předpisy k vlastnímu kapitálu Basel II do směrnice již v roce 2007). Podle spolkového ministra financí samoregulace trhů selhala, k disciplíně trhů by např. mohl přispět přísnější kodex chování pro ratingové agentury či přísnější kapitálové požadavky na sekuritizované úvěry.

Dominique Strauss-Kahn

**A systemic crisis demands systemic solutions**

**Systémová krize vyžaduje systémová řešení**

Financial Times, 23.9.2008, No. 36804, p. 13

Před šesti měsíci byl Mezinárodní měnový fond kritizován za pesimismus v předpovědi ztrát z finanční krize a hospodářského poklesu. Nyní je vzhledem k akutní finanční krizi jasné, že k návratu k normálu povede jen systémové řešení. Krátkodobě musí takový přístup zahrnovat tři prvky: zajištění likvidity, nákup problémových aktiv a kapitálové injekce do finančních institucí. Autor vítá odvážná opatření přijatá v USA a má za to, že i jiné vyspělé ekonomiky potřebují plán pro řešení mimořádných situací.

Ibrahim L. Awad

**Towards measurement of political pressure on central banks : the case of the Central Bank of Egypt**

**K měření politického tlaku na národní banky : příklad Egyptské centrální banky**

Prague economic papers, September 2008, Vol. 17, No. 3, p. 254-275

Autor se zaměřuje na problematiku měření politického tlaku na nezávislost měnové politiky centrálních bank. Vychází přitom ze situace Egyptské centrální banky a zkoumá, zda její nezávislost (založená na legislativní úpravě z roku 2005) je dodržována i v praxi. Nejprve předkládá dosavadní teoretické přístupy a metody měření tohoto vztahu a hodnotí jejich výsledky. Dále se zaměřuje na

rozběr metodologie M. J. Frye a její praktickou aplikaci na testování reálné nezávislosti Egyptské centrální banky. - Pozn.

Petr Jakubík

**Už 900 miliard korun : makroekonomika**

Euro, 2008, č. 42, s. 112-113

Autor upozorňuje na rostoucí zadlužení českých domácností (v polovině roku 2008 dosahovala hodnota dluhu 900 mld. korun, poměr dluhů k hrubým disponibilním příjmům domácností činil 51 %). Dokládá rizikovitost předlužení zejména u nízkopříjmových skupin obyvatel a u domácností s jedním ekonomicky činným členem.

Ruth Berschens, Donata Riedel

**Von Regeln und Riegeln**

**O regulaci a blokaci**

Handelsblatt, 23.9.2008, Nr. 185, S. 3

EU se společně se spolkovým ministrem financí zasazují o zpřísnění dohledu nad bankovním trhem. Na rozdíl od nedávných sólových aktivit britského ministra financí se však přiklánějí ke společnému postupu evropských států a států G7. Akce jednotlivých států nemají podle spolkového ministra financí smysl, jako příklad je uveden "bianko prodej" (zákaz této formy spekulace pouze v Německu nebude efektivní, pokud se k němu nepřipojí USA, Velká Británie a Francie). Evropská komise nyní předkládá novelu směrnice o vlastním kapitálu, která by měla finančním institucím prodávajícím úvěry stanovit povinnost ručit za část rizika spojeného s tímto úvěrem (pravděpodobně v rozsahu 10-15 procent). Dalším významným prvkem novely je bankovní dozor, na němž by se v případě přeshraničně činných velkých bank měly společně podílet národní úřady dozoru. Avízo zavedení ohlašovací povinnosti pro ratingové agentury.

Michal Benčík, Sandra Tatiorská

**Vplyv zavedenia eura na bankový sektor. 2. časť**

Biatic, august 2008, roč. 16, č. 8, s. 6-11

Analýza vlivu zavedení eura na ziskovost bankovního sektoru v eurozóně v letech 1994-2003. V této části příspěvku nejprve k problematice strukturálních a cyklických vlivů na ziskovost bankovního sektoru v uvedených letech. Následují panelové odhady vlivu zavedení eura na bankovní sektor ve vybraných zemích (např. v Rakousku, Belgii, Německu apod.) v letech 1986-2006. - Pozn.

Petr Graca

**Vyprat špinavé peníze je od 1. září opět o něco složitější**

Daňová a hospodářská kartotéka, 2008, roč. 16, č. 19, s. 23-26

Komentář k zákonu č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, který do našeho právního řádu zapracovává příslušné předpisy ES. Autor se zaměřuje na nejvýznamnější změny a novinky (povinné osoby, povinnost identifikace a kontrola klienta, postup povinných osob při podezřelém obchodu aj.).

Petra Davidová, Renata Opravilová

**Význam ratingů pro stabilitu finančního sektoru : banky s IRB přístupem zatím na "velkém třesku" Basel II vydělávají**

Bankovníctví, 2008, roč. 16, č. 9, s. 19-21

K problematice stanovení kapitálového požadavku k úvěrovému riziku a k možnosti využití externího či interního ratingu v ČR. Podrobněji k přístupu IRB (Internal Rating-Based Approach), který využívá interně stanovených ratingů, k využitelnosti IRB přístupu a k zajímavým implikacím IRB.

**We have a plan : rescuing the banks**

**Máme plán : jak zachránit banky**

The Economist, October 11th 2008, Vol. 389, No. 8601, p. 47-48

8. října 2008 britská vláda zveřejnila rozsáhlý plán, který představuje pomoc ohroženým britským bankám včetně kapitálové injekce státních peněz, což se rovná částečnému znárodnění. Současné

Bank of England oznámila snížení úrokových sazeb. Navzdory rozsahu intervence nejsou hospodářské vyhlídky země růžové. Tak velká pomoc navíc sama o sobě představuje fiskální riziko.

Jeffrey Garten

### **We need a new Global Monetary Authority**

#### **Potřebujeme nový Globální měnový úřad**

Financial Times, 26.9.2008, No. 36807, p. 13

I když americká záchranná operace uspěje, měl by po ní následovat vznik Globálního měnového úřadu k dohledu nad trhy, které už nemají hranice. Současný globální institucionální aparát není schopen dohlížet na vyvíjející se finanční systém, a toto vakuum je nebezpečné. V článku se rozebírá, jaké funkce by měl nový úřad plnit.

### **While Rome burns : European banks**

#### **Zatímco Řím hoří : evropské banky**

The Economist, September 27th 2008, Vol. 388, No. 8599, p. 84, 86

V souvislosti s masivní vládní intervencí v USA na pomoc domácímu finančnímu trhu se zkoumá, nakolik jsou evropské banky chráněny před americkou panikou.

by Hans-Werner Sinn

### **Why banking crises happen : the role of bad accounting and moral hazard missteps**

#### **Proč dochází k bankovním krizím : úloha špatného účetnictví a chybné kroky související s morálním rizikem**

The International economy, Summer 2008, Vol. XXII, No. 3, p. 60-61

Příčina bankovních krizí podle autora spočívá v kombinaci špatného účetního systému a různých efektů morálního rizika, které současné regulační systémy nedokázaly zastavit. Špatné účetnictví představují údajně standardy IFRS, které nejsou schopny zmírnit systémovou nákladu vyplývající z pohybu cen aktiv. Mezi efekty morálního rizika patří platy manažerů, jež jsou příliš závislé na krátkodobých kurzech akcií, dále očekávání bank, že vlády jim v případě potřeby pomohou, a také asymetrie informací mezi bankami a jejich věřiteli.

Jose Manuel Barroso

### **Wir brauchen eine europäische Finanzaufsicht**

#### **Potřebujeme evropský finanční dozor**

Handelsblatt, 2.-5.10.2008, Nr. 192, S. 8

Mezi plánovanými opatřeními na obnovení důvěry ve finanční systém EU figuruje požadavek na evropský finanční dozor, který se opírá o fakt, že banky a finanční instituce jsou mezinárodní - v EU je více než 8000 bank, 2/3 bankovního majetku jsou soustředěny ve 44 mezinárodně činných bankách, z nichž mnohé operují v minimálně šesti zemích EU - krize dokazuje, že pro přeshraničně činné banky nejsou rozdílné národní kontrolní systémy vhodné. Ochrana vkladů, zlepšení kvality vybavení vlastního kapitálu banky atd.

## **Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny**

### **1929 and all that : echoes of the Depression**

#### **Rok 1929 a to kolem : ozvěny Velké krize**

The Economist, October 4th 2008, Vol. 389, No. 8600, s. 76

Z porovnání současné finanční krize a Velké krize třicátých let v USA vyplývají některé paralely, ale situace se rozhodně neopakuje. Ve třicátých letech ekonomický výkon v Americe klesl o více než čtvrtinu a nezaměstnanost dosáhla 25 %.

Tibor Lalinský

**Analýza konvergence slovenskej ekonomiky. 1. časť**

Biatec, september 2008, roč. 16, č. 9, s. 2-10

Nominální konvergence, výhled plnění maastrichtských kritérií, rizika jejich udržitelného plnění, reálná konvergence (její výhled, úzká místa). - Pozn.

Petr Havel

**Biopaliva byla a budou cestou do slepé uličky**

Mezinárodní politika, 2008, roč. 32, č. 9, s. 12-14

Vliv biopaliv na ceny potravin, otázky potravinové soběstačnosti, nutnost liberalizace zahraničního agrárního obchodu, negativa výroby biopaliv (vliv na životní prostředí, tlak na využití zemědělské půdy), naděje vkládané do tzv. druhé generace biopaliv. Ze závěrů vyplývá, že je třeba přehodnotit nekritický obdiv k biopalivům a přiznat, že jejich výrobu lze považovat pouze za přechodné stadium, než se najde jiné technologické řešení produkce neropných pohonných hmot. - K tématu viz i další příspěvky v tomto čísle čas., např. "Změny klimatu a světové zemědělství", "Za vysoké ceny potravin nemohou pouze zemědělci" aj.

Chris Giles

**Bleak for Britain : banking turmoil compounds woes in Labour's laggard economy**

**Neradostné britské vyhlídky : problémy bank zvětšují potíže země zaostávající pod vedením labouristů**

Financial Times, 19.9.2008, No. 36801, p. 11

Rozbor hospodářské situace ve Velké Británii vychází ze srovnání současného stavu s rokem 2007, kdy došlo ke krizi banky Northern Rock. Rozdíly jsou především ve zdraví celkového hospodářství - zatímco před rokem se britská ekonomika zdála odolná, dnes se jeví jako nejslabší člen skupiny G7. Libra ztratila na síle, inflace i nezaměstnanost rostou.

Adam Thomson, Benedict Mander

**Central America: Finance & investment**

**Střední Amerika: finance a investice**

Financial Times, 19.9.2008, No. 36801, sep. sect. (4 p.)

V rozboru situace v regionu se zdůrazňuje dopad celosvětových problémů (růst cen energií a potravin) a vliv hospodářského poklesu v USA. Další články jsou věnovány otázkám mikrofinancování, dohodě o volném obchodu CAFTA, pragmatickým politickým aliancím aj.

Jakub Fischer, Jaroslav Sixta, Miluše Kavěnová

**Chudneme, nebo bohatneme? : makroekonomika**

Euro, 2008, č. 44, s. 110-111

Autoři posuzují ekonomickou situaci České republiky pomocí systému národních účtů. Vysvětlují jejich vhodnost pro komplexnější analýzy makroekonomických agregátů (kromě růstu HDP lze sledovat i růst hrubého národního důchodu - HND a provádět mezinárodní srovnání podílu HND na HDP aj.). Dokládají, že navzdory růstu HDP zahraniční dluh ČR narůstá a že tedy zatím investujeme a spotřebováváme více, než jsme schopni vyprodukovat.

Ralph Atkins ... [et al.]

**Germany**

**Německo**

Financial Times, 29.9.2008, No. 36810, sep. sect. (6 p.)

Přehled přináší informace o hospodářské situaci, politice, bankovníctví, průmyslu, podnikovém právu aj.

Marek Árendáš

**Globální rast cien agrokomodít a ich vplyv na infláciu a menovú politiku**

Biatic, august 2008, roč. 16, č. 8, s. 2-5

Dlouhodobé a krátkodobé faktory ovlivňující ceny zemědělských komodit, problematika biopaliv, vliv růstu cen zemědělských komodit na inflaci a měnovou politiku.

Michael Backfisch

**Golfstaaten fürchten Kreditklemme**

**Státy Perského zálivu se obávají úvěrové tísně**

Handelsblatt, 26./27./28.9.2008, Nr. 188, S. 34-35

Ohrožení arabského stavebního boomu v důsledku bankovní krize resp. zpřísněné úvěrové politiky bank; konjunkturální riziko razantního propadu růstu v odvětví nemovitostí dosud financovaného na dluh.

Kevin Stiroh

**Information technology and productivity : old answers and new questions**

**Informační technologie a produktivita : staré odpovědi a nové otázky**

CESifo Economic studies, September 2008, Vol. 54, No. 3, p. 358-385

Příspěvek zkoumá růst produktivity v USA v uplynulých deseti letech a zvažuje faktory, které budou pravděpodobně ovlivňovat její růst v příští dekádě. Ukazuje, jak se odlišuje zkušenost z druhé poloviny devadesátých let a prvních let 21. století, kdy zprvu dominantní postavení informačních technologií v tomto směru ztrácí na intenzitě. V této souvislosti klade otázky ohledně dalšího směřování investic na podporu růstu produktivity v USA v příštích letech. - Pozn.

Charles Clover and Catherine Belton

**Investing in Russia**

**Investování v Rusku**

Financial Times, 1.10.2008, No. 36811, sep. sect. (6 p.)

Hospodářsko-politický přehled o Rusku se zaměřuje na otázky úlohy státu v ekonomice, bankovníctví, zahraničních investic, právní reformy, zemědělství aj.

Peter Thelen

**Länder machen Weg für Erhöhung der LKW-Maut frei**

**Německé země uvolňují cestu ke zvýšení kamionového mýtného**

Handelsblatt, 9.10.2008, Nr. 196, S. 6

Zvýšení sazeb mýtného v Německu od 1.1.2009.

Günther Elbel, Patrick Werner

**Die Mehrwertsteuererhöhung zum 1. Januar 2007 : Auswirkungen auf den Verbraucherpreisindex für Deutschland**

**Zvýšení DPH k 1. lednu 2007 : dopady na index spotřebitelských cen pro Německo**

Wirtschaft und Statistik, 2008, Nr. 8, S. 693-703

V souvislosti se zvýšením sazby DPH z 16 na 19 procentních bodů v Německu k 1.1.2007 sleduje příspěvek dopady tohoto zvýšení na cenový vývoj z hlediska souhrnných dat za vybrané skupiny zboží a služeb. Empiricky zjištěný vývoj cenového indexu je přitom očištěn od očekávaných teoretických dopadů nárůstu DPH. - Pozn. -- K tématu viz též článek Die Auswirkungen der Anhebung des Umsatzsteuerregelsatzes zum 1. Januar 2007 auf die Verbraucherpreise: Einsichten aus Einzeldaten (Dopady zvýšení sazby daně z obrátu k 1. lednu 2007 na spotřebitelské ceny: pohled z dílčích dat) v tomto čísle časopisu, s. 704-709.

Milan Zelený

**Nastává očista : analýza**

Euro, 2008, č. 40, s. 36-40

Autor dokládá, že současná krize na Wall Streetu byla uměle vyvolána nemoudrými intervencemi státu do ekonomiky (viz několikrát revidovaný Community Reinvestment Act z roku 1977 - CRA) a

zneužitím následků chamtivými bankéři. Vysvětluje rozdíly fungování reálné a virtuální (symbolické) ekonomiky peněz a finančních nástrojů v podmínkách globální ekonomiky a proces vzniku nové éry globálního investování. Probíhající katarze má vést ke vzniku nového, dynamičtějšího a zodpovědnějšího kapitalismu.

Raymond Van der Putten

### **The Nordic model**

#### **Severský model**

Conjoncture, August-September 2008, No. 8-9, p. 13-25

Příspěvek analyzuje severský (skandinávský) sociálně ekonomický model; uvádí jeho charakteristické znaky a porovnává jeho efektivnost a spravedlnost. Na konkrétních statistických datech dokládá na jedné straně dobré výsledky (snížení chudoby, vysoké zapojení do trhu práce) vyvážené na druhé straně vysokými náklady (veřejné výdaje v % HDP patří k nejvyšším v zemích OECD). Zvažuje též udržitelnost modelu a možnost jeho uplatnění i v jiných než skandinávských zemích. - Pozn.

Dominic Ziegler

### **The odd couple : a special report on the Koreas**

#### **Podivná dvojice : zvláštní zpráva o Severní a Jižní Koreji**

The Economist, September 27th 2008, Vol. 388, No. 8599, centr. sect. (18 p.)

Analýza hospodářské i politické situace v Severní a Jižní Koreji, průmysl, zahraniční obchod, velké podnikové skupiny (tzv. čeboly).

Francesco Daveri, Cecilia Jona-Lasinio

### **Off-shoring and productivity growth in the Italian manufacturing industries**

#### **Offshoring a růst produktivity v italském zpracovatelském průmyslu**

CESifo Economic studies, September 2008, Vol. 54, No. 3, p. 414-450

Příspěvek zkoumá vztah mezi offshoringem meziproductů a služeb a růstem produktivity v italském zpracovatelském průmyslu v letech 1995-2003. Dokládá, že offshoring meziproductů v rámci téhož odvětví ("úzký" offshoring) má příznivé dopady na růst produktivity, zatímco offshoring služeb nikoli. Pozornost věnuje též metodologické problematice měření tohoto vztahu. - Pozn.

### **Opportunity knocks : Africa's prospects**

#### **Příležitost klepe na dveře : africké vyhlídky**

The Economist, October 11th 2008, Vol. 389, No. 8601, p. 35-37

Zatímco se světové trhy topí v problémech, přehlížený kontinent může těžit právě ze své izolace. V rozboru hospodářské situace se konstatuje, že 48 zemí subsaharské Afriky prožívá období nebývalých úspěchů. Mnoha zemím pomohlo lepší makroekonomické řízení a velký příliv pomoci a investic ze Západu, odpuštění dluhů i četné investice z asijských zemí. - Viz i článek na s. 18 pod názvem There is hope: Africa.

Anna Dorbec

### **Overheating in Russia: towards a soft landing?**

#### **Přehřátí v Rusku: směrem k měkkému přistání?**

Conjoncture, August-September 2008, No. 8-9, p. 3-12

Analýza ekonomického vývoje v Rusku v letech 1999-2007 se zaměřuje zejména na rychlý růst HDP a jeho příčiny. Zjišťuje, zda některé trendy nedokládají přehřátí ruské ekonomiky a zvažuje též střednědobou udržitelnost hospodářského růstu v Rusku. - Pozn.

Ruth Berschens

### **Parlament verhindert EU-Telekombehörde**

#### **Evropský parlament blokuje centrální telekomunikační úřad EU**

Handelsblatt, 18.9.2008, Nr. 182, S. 16

Definitivně ztroskotál plán Evropské komise na společný regulační úřad EU, který měl kontrolovat národní telekomunikační trhy států EU. Místo centralizovaného dozoru by měla být posílena spolupráce národních regulačních úřadů - prvkem nově plánovaného právního rámce by měla být



agentura BERT (Body of European Regulators in Telecom). Novela telekomunikačního zákona předpokládá posílení role národních regulátorů, ti mají získat právo oddělit provoz sítí a služeb v telekomunikačních koncernech v případě, že zneužívají své dominantní postavení na trhu (toto funkční rozdělení bylo zatím možné pouze v zemích, které je mají uzákoněné).

Debora Revoltella

**Rahmenbedingungen für CEE verschlechtern sich : globale Risiken stellen Wirtschaft in CEE auf die Probe**

**Rámcové podmínky pro země střední a východní Evropy se zhoršují : globální rizika podrobují ekonomiky zemí střední a východní Evropy zkoušce**

Report, 2008, Nr. 3, S. 10-11

Příspěvek analyzuje hospodářský vývoj v zemích střední a východní Evropy na pozadí potíží v důsledku světové finanční krize. Navzdory tomuto zhoršenému rámci se ukazuje, že ekonomika těchto zemí je relativně stabilní, nicméně v některých částech regionu vystupují zřetelněji slabá místa (inflace, napětí na trhu práce, zpomalení růstu, nárůst nerovnováhy).

Pavel Sibyla

**Regulačné zbrojenie**

Trend, 2008, č. 38, s. 18

Cenová regulace v SR v souvislosti s plánovaným zavedením eura; k novele zákona o cenách platné od 1.11.2008, která dává státním orgánům kompetence ke stanovení cen výrobků a služeb a zakazuje dohody o nepřiměřených cenách.

Theo S. Eicher, Thomas Strobel

**The rise and fall of German productivity software investment as the decisive driver**

**Vzestup a pád německých investic do softwaru jako rozhodujícího faktoru růstu produktivity**

CESifo Economic studies, September 2008, Vol. 54, No. 3, p. 386-413

Příspěvek zkoumá přínos investic do softwaru (převážně ve formě jeho předem připravených zákaznických verzí) na růst produktivity v Německu. Na základě dat z let 1995-2005 analyzuje růst produktivity v odvětvích s vysokými investicemi do softwaru a velkým využitím informačních a komunikačních technologií a odvětví s nižšími softwarovými investicemi a dokládá mezi nimi značné rozdíly vývoje produktivity. - Pozn.

William Arrata ... [et al.]

**The role of financial factors in rising agricultural prices**

**Role finančních faktorů v růstu zemědělských cen**

Trésor-economics, July 2008, No. 41, p. 1-8

Autoři zkoumají příčiny prudkého nárůstu světových cen zemědělských produktů od roku 2006. Sledují vývoj nabídky a poptávky po těchto produktech a upozorňují na rostoucí aktivitu finančních investorů na termínových trzích pro zemědělské komodity. V této souvislosti zvažují jejich možný vliv na negativní cenový vývoj. - Pozn.

Zdeněk Škromach

**Topolánkova vláda nás vnitřně zadlužuje**

Sondy, 2008, roč. 18, č. 14, s. 14-15

Kritika: neopodstatněného snižování daňových příjmů státu, snižování reálných mezd ve státní a veřejné správě, nesprávně nastaveného boje se zneužíváním sociálního systému, efektu vládních reforem (s následným růstem počtu dolarových milionářů na úkor zaměstnanců). V tab. skutečný vývoj průměrné nominální a reálné mzdy za období 2006-2008.

M.K. Tang

**Twin global shocks dent United Kingdom outlook**

**Dvojí globální šok poškodil vyhlídky Velké Británie**

IMF Survey, 2008, Vol. 37, No. 9, p. 144-145

V rozboru hospodářské situace Velké Británie se zmiňují domácí příčiny nerovnováh a také vliv dvou globálních šoků - krize finančních trhů a vysokých cen komodit. Poté jsou rozebírána opatření, která dosud v této souvislosti přijala britská vláda.

**Vliv krajů na českou ekonomiku**

Obec & finance, 2008, roč. 13, č. 4, s. 6

K výsledkům socioekonomické analýzy věnované vlivu jednotlivých 14 krajů a 24 velkých měst v ČR na tuzemskou ekonomiku. Metodika hodnocení, skupiny ukazatelů. Silné a slabé stránky rozvoje ČR.

Walter Pudschedl

**Vorarlberg - im Westen viel Neues : gestern "Textil-Ländle" - heute ein vielseitiger Industrie- und Dienstleistungsstandort**

**Vorarlbersko - na západě je hodně nového : z bývalé provinční "textilní zemičky" se dnes stává mnohostranné středisko průmyslu a služeb**

Report, 2008, Nr. 3, S. 12-13

Příspěvek upozorňuje na pozitivní hospodářský rozvoj nejzápadnější rakouské spolkové země - Vorarlberska. Porovnává základní hospodářské ukazatele tohoto regionu s ostatními rakouskými spolkovými zeměmi a dokládá jeho úspěšnou restrukturalizaci, ve které se spojují komparativní výhody s kreativitou v široké škále služeb a průmyslových činností s inovativním zaměřením. - Pozn.

Alan Beattie

**Washington's waning way : how bail-outs poison a free market recipe for the world**

**Konec modelu na washingtonský způsob : jak finanční pomoc vyvolala averzi vůči prosazování volného trhu**

Financial Times, 29.9.2008, No. 36809, p. 11

Po desítkách let, kdy USA říkaly rozvojovým zemím, aby se otevřely zahraničnímu kapitálu, zboží a službám, získávají oponenti volného trhu argumenty díky státním zásahům na Wall Street. Někteří dokonce hovoří o konci reagano-thatcherismu. V článku se připomíná, jak USA prosazovaly svou liberální politiku prostřednictvím MMF a Světové banky. Jisté je, že pro Washington bude nyní obtížnější přesvědčit ostatní země o výhodách deregulace.

Zanny Minton Beddoes

**When fortune frowned : a special report on the world economy**

**Když se štěstěna zamračila : zvláštní zpráva o světové ekonomice**

The Economist, October 11th 2008, Vol. 389, No. 8601, centr. sect. (p. 1-34)

V přehledu současné hospodářské situace ve světě se rozebírají otázky anatomie finanční krize, regulace finančního trhu, cen komodit, úlohy centrálních bank, rozvíjejících se ekonomik, volného obchodu, nového multilaterálního uspořádání aj.

Chris Giles ... [et al.]

**World economy 2008**

**Světové hospodářství v roce 2008**

Financial Times, 10.10.2008, No. 36819, sep. sect. (12 p.)

Rozbor hospodářské situace ve světě se zaměřuje na finanční krizi, inflaci, komodity, bankovní regulaci, trhy cenných papírů, hypotéky, globalizaci a také na jednotlivé země a regiony.

## Obchod. Cla. Mezinárodní finance

### Capital bonanzas

#### Příval kapitálu

The Economist, September 27th 2008, Vol. 388, No. 8599, p. 90

Problémy amerického finančního systému se mohou jevit jako velmi odlišné od krizí, které zasáhly Thajsko v r. 1997 a Rusko v r. 1998. Tentokrát nedošlo ke zhroutilí měny ani krachu státních financí. Přesto však existují určité paralely. Tehdy i nyní byly velké schodky běžného účtu financovány velkým přílivem kapitálu. Zasažené země prošly spekulacemi s nemovitostmi, bublinami cen aktiv a levnými půjčkami, po nichž následovalo zablokované úvěrování a zadrhnutí finančního systému. Příspěvek vychází ze dvou studií zaměřených na otázky dopadu finanční globalizace na rozvíjející se ekonomiky.

## Podnik a podnikání

Dana Zadražilová

#### Corporate social responsibility : společenská odpovědnost podniků jako zdroj konkurenční výhody?

Acta Oeconomica Pragensia, 2008, roč. 16, č. 3, s. 103-109

Příspěvek se zabývá strategií "Corporate Social Responsibility" (CSR) jako možností spojení obchodních zájmů a společenské odpovědnosti. Zkoumá příčiny růstu zájmu o téma společenské odpovědnosti podniku, sleduje snahy "měřit" CSR, uvádí standardy zveřejňování informací o společenské odpovědnosti aj. Pozornost věnuje i stavu CSR v České republice. - Pozn.

Carsten Peters, Philipp Wüllrich

#### Gesellschaftsrechtliche Einigung Europas durch die Societas Privata Europaea (SPE)

#### Sjednocení Evropy v oblasti práva společností prostřednictvím Societas Privata Europaea (SPE)

Der Betrieb, 2008, Jg. 61, Heft 40, S. 2179-2187

SPE; návrh (nařízení) Evropské komise ke statutu evropské soukromé společnosti počítá se zavedením SPE od 1.7.2010. Přiblíženy jsou jednotlivé předměty úpravy navrhovaného statutu, založení SPE (předpisy realizují cíl odstranit administrativní překážky pro MSP). Podíly, struktura/přenesení podílu. Kapitál, minimální kapitál, peněžní/věcný vklad, nabytí vlastního podílu. Snížení/zvýšení kapitálu. Organizace SPE, obsazení a kompetence/ručení řídicích orgánů. Flexibilní utváření stanov. Změna sídla společnosti v rámci EU. Krátce k výhodám GmbH (s.r.o.) - např. v ohledu právní jistoty. - Pozn.

#### Poříd'te si nově založenou společnost na splátky

Finanční management, 2008, roč. 5, č. 6, s. 30, 32

Firmy na klíč, podpora začínajících podnikatelů v ČR, prodej nově založených společností na splátky.

## Pojišť'ovnictví. Sociální péče

Jiří Sezemský

#### Dopad reformy veřejných rozpočtů : sociální výdaje

Veřejná správa, 2008, č. 18, s. 14-15

Odraz reformy veřejných rozpočtů ČR v objemu sociálních výdajů. Statistické výsledky v oblasti: nemocenských dávek, dávek sociální podpory, přídávku na dítě, sociálního přídávku, příspěvku na bydlení, rodičovského příspěvku, porodního, pohřebního, dávek hmotné nouze. Dopad reformy na rodiny s dětmi a důchodce.

**Gesetz zur Neuregelung des Wohngeldrechts und zur Änderung des Sozialgesetzbuches : vom 24. September 2008****Zákon o nové právní úpravě příspěvku na bydlení a o změně sociálního zákoníku : z 24. září 2008**

Bundesgesetzblatt. Teil I, 30. September 2008, Jg. 2008, Nr. 42, S. 1856-1877

Nové znění zákona o příspěvku na bydlení (Wohngeldgesetz - WoGG) a o změně sociálního zákoníku a dalších předpisů, ze dne 24. září 2008 (Německo).

Jaroslav Daňhel, Eva Ducháčková, Jarmila Radová

**Hlavní globální vývojové trendy ve světovém komerčním pojišťovnictví**

Ekonomický časopis, 2008, roč. 56, č. 6, s. 598-606

K některým globálním jevům, které ovlivňují trendy vývoje světového pojišťovnictví (potažmo i národních pojistných trhů). Změny charakteru majetkových a odpovědnostních rizik, integrace finančních služeb, změny v regulačních pravidlech.

Jaroslav Daňhel, Eva Ducháčková

**Přinesou regulační projekty vyšší stabilitu finančních, zejména pojistných trhů?**

Acta Oeconomica Pragensia, 2008, roč. 16, č. 3, s. 32-39

Příspěvek analyzuje problematiku regulace finančních trhů se zaměřením na specifika pojistných trhů. Zvažuje změny v rizikovosti a reakce na měnící se podmínky ze strany pojišťovnictví, nabízí i alternativní nástroje řešení důsledků rizika. Zabývá se též možnostmi zvyšování stability pojistitelů a zajistitelů formou nových regulačních projektů (Solvency II, IRFS Phase II, MiFID, EEV) a jejich implementací. - Pozn.

Dietrich Creutzburg

**Sozialbeiträge unter 40-Prozent-Marke?****Sociální příspěvky pod hranicí 40 procent?**

Handelsblatt, 6.10.2008, Nr. 193, S. 5

Ohrožení cíle německé vládní koalice udržet sociální odvody pod hranicí 40 procent hrubé mzdy. Zvýšení příspěvku zákonného nemocenského pojištění a zavedení zdravotního fondu od 1.1.2009 (nová metodika při výběru jednotného příspěvku nemocenskými pokladnami, k navrhované výši jednotného příspěvku). V grafu vývoj příspěvků na sociální pojištění (pečovatelské, nemocenské, důchodové, pro případ nezaměstnanosti) v rozmezí let 2006-2009.

Jitka Konopásková

**Systémy sociálního zabezpečení v EU - Francie**

Národní pojištění, 2008, roč. 39, č. 8-9, s. 11-16

Pojištění na sociální (a zdravotní) zabezpečení, pojištění v nemoci a mateřství, pojištění ve stáří, pojištění v nezaměstnanosti, rodinné dávky aj.

**Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství**

Stéphane Sorbe

**The bursting of the US house price bubble****Prasknutí cenové bubliny na americkém trhu nemovitostí**

Trésor-economics, July 2008, No. 40, p. 1-8

Příspěvek rozebírá příčiny negativního vývoje na americkém trhu nemovitostí a zvažuje jeho důsledky. Předkládá vývoj cen v letech 2000-2006, upozorňuje na rozdíly ve vývoji v převážně městských oblastech a v oblastech agrárních. Rekapituluje příčiny vzniku bubliny a odhaduje průběh návratu cen k rovnováze na sledovaném trhu. - Pozn.

Martin Rojko

**Nájemníci ako dobrý (a dotovaný) biznis**

Trend, 2008, č. 37, s. 76-77

K plánovanému modelu podpory nájemního bydlení v SR, tj. s dotací orientovanou na mladé rodiny, dojíždějící zaměstnance či nájemníky nucené opustit restituované byty (tj. s náklady přijatelnými pro všechny občany s příjmy pohybujícími se okolo průměru). Podpora výstavby nájemního bydlení s účastí státu, k návrhu Prvé stavebné sporitelne prezentovanému ministerstvem výstavby.

Alice Olbrichová

**Obilí kontra beton : úbytek zemědělské půdy**

Ekonom, 2008, roč. 52, č. 38, s. 46-51

Obsáhlý materiál se věnuje problematice úbytku zemědělské půdy, způsobeného stavební expanzí. Ta postupuje tak rychle, že se její důsledky dosud nepromítly do pozemkových map Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, a tak se údaje o celkové výměře zemědělské půdy značně liší od údajů Českého statistického úřadu. Autorka v dalším textu upozorňuje na dopady dvojí evidence zemědělské půdy v praxi (všechny státní instituce totiž operují s čísly ČÚZK). Text doplňují četné číselné údaje. - K tématu viz i komentář Půda mizí, nikoho to netrápí na s. 61.

## Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Valérie Albouy, Muriel Deprez

**How should doctors be paid?**

**Jaké by měly být platy doktorů?**

Trésor-economics, September 2008, No. 42, p. 1-8

V souvislosti se zvažováním nových způsobů odměn pro lékaře ve Francii v příštích pěti letech příspěvek přehledně představuje možné pobídky na zlepšení lékařské péče, které přinášejí různé způsoby odměn, a srovnává je se současnou praxí. Dokládá, že způsob odměňování skutečně ovlivňuje lékařskou praxi a může být využit k jejímu zlepšení. - Pozn.

Jan Hábík

**Jednání o platech: sytý hladovému nevěří**

Sondy, 2008, roč. 18, č. 14, s. 8-9

Propad reálných příjmů zaměstnanců státní sféry v ČR; příklad automatického zohlednění inflace v belgických mzdách.

František Kala

**Mzdy u profesí podle situace na trhu práce**

Práce a mzda, 2008, roč. 56, č. 9, s. 31-36

Údaje o aktuální ceně práce typických profesí zaměstnanců v podnikatelské sféře (se zaměřením na situaci na trhu práce). Postavení profesí na mzdovém žebříčku, zvětšování mzdových rozdílů, situace na trhu práce, odraz vývoje nabídky a poptávky na trhu práce ve mzdách.

Ladislav Jouza

**Nejčastější chyby a omyly v personální práci a jejich řešení**

Právo pro podnikání a zaměstnání, 2008, roč. 17, č. 9, s. 10-17

Autor upozorňuje na nejčastější chyby a omyly v personální činnosti a předkládá jejich správné řešení (podle nového zákoníku práce). Jedná se např. o problematiku vzniku pracovního poměru, pracovní náplně zaměstnance, zkušební doby a zrušení pracovního poměru, nadbytečnosti, práce přesčas, poskytnutí náhrady mzdy za dovolenou, kontroly elektronické pošty zaměstnance apod.

Zdeňka Gregorová

**Převod podniku a přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů v komunitárním právu a v českém pracovním právu**

Právník, 2008, roč. 147, č. 10, s. 1108-1131

Ke směrnicím ES, které upravují dopady transformace podniků na zaměstnance (např. směrnice č. 77/187/EHS, č. 98/50/ES a další). Ochrana zaměstnanců v české právní úpravě (zákoník práce, obchodní zákoník). Ze závěrů vyplývá, že česká právní úprava institutu přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů v souvislosti se strukturalizací podniků odpovídá požadavkům směrnic ES. - Pozn.

Magdalena Kotýnková

**Strukturální změny českého trhu práce v letech 1990-2006**

Acta Oeconomica Pragensia, 2008, roč. 16, č. 3, s. 47-61

Příspěvek analyzuje situaci na trhu práce v ČR v letech 1990-2006. Zkoumá ekonomické i demografické faktory formující český trh práce, a to jak na poptávkové straně trhu práce, tak na straně nabídkové. Dále se zabývá změnou struktury pracovní síly v průběhu devadesátých let, vývojem dlouhodobé nezaměstnanosti, změnami ve struktuře zaměstnaných podle jejich postavení na trhu práce aj. - Pozn.

## Právo

Ivana Fára

**Bič na unijní neplatiče : vymáhání pohledávek**

Ekonom, 2008, roč. 52, č. 38, s. 72-73

K problematice evropského platebního rozkazu (nařízení č. 1896/2006), který by měl zjednodušit a urychlit vymáhání pohledávek v rámci EU. Podrobněji k určení soudní příslušnosti, k vyplnění formuláře a k podání odporu.

Wolfgang Hetzer

**Globalizace hospodářské kriminality**

Bulletin advokacie, 2008, č. 9, s. 64-67

Výběr zajímavých postřehů a podnětů k problematice korupce a nezbytnosti trestní odpovědnosti právnických osob v souvislosti s podnikatelskou činností (zejména v Německu) a k subvenčním podvodům v EU. - Viz článek Wolfganga Hetzera "Korruption als Betriebsmodus? Unternehmensstrafbarkeit in der Europäischen Union" v časopise Kriminalistik, 62 (2008) č. 5, s. 284-292.

David Raus

**Judikatura Nejvyššího správního soudu: zadávání veřejných zakázek**

Soudní rozhledy, 2008, roč. 14, č. 9, s. 317-321

Pravidelný pohled na rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu je tentokrát věnován vybrané judikatuře v oblasti zadávání veřejných zakázek (skrytá diskriminace, přezkum zadávacích procedur v případě nákupu vojenského materiálu, splnění podmínky "prokázání oprávnění k podnikání" v zadávacích řízeních, přípustnost a možný rozsah změn zadávací dokumentace v průběhu zadávacího řízení aj.). - Pozn.

Petra Myšáková, Jiří Valdhans

**K právním aspektům Světové obchodní organizace ve vztahu k ES. Část 1.**

Obchodní právo, 2008, roč. 17, č. 7-8, s. 23-33

K otázkám práva Světové obchodní organizace v kontextu práva evropského. Problematické aspekty členství ES a jeho jednotlivých členských států ve WTO. Podrobněji např. ke specifickému charakteru Smlouvy o zřízení Světové obchodní organizace, k charakteru členství ES/EU (rovněž i členských států) ve WTO a k aspektům společného členství v soudním řízení. - Pozn.

Jana Vavřínková

**Majstri opět zasahují**

Trend, 2008, č. 38, s. 16-17

Úvěrová legislativa SR; úvěrové stropy spotřebitelských úvěrů a jejich obcházení, institut dobrovolné dražby a ochrana zastaveného majetku dlužníka.

Tomáš Pohl

**Nová úprava insolvenčního řízení. 5. část**

Obchodní právo, 2008, roč. 17, č. 7-8, s. 2-14

V této části příspěvku se autor věnuje oddlužení - novému institutu řešení úpadku v insolvenčním zákoně. Náležitosti návrhu na oddlužení, způsob rozhodnutí soudu o návrhu na oddlužení, zpětvzetí návrhu na oddlužení, způsoby řešení oddlužení, povinnosti dlužníka při oddlužení apod.

Zdeněk Kapitán

**Podmínky aplikovatelnosti Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží**

Právní fórum, 2008, roč. 5, č. 7, s. 275-289

Obecné podmínky použití Úmluvy (působnost), vyloučení použití Úmluvy na základě prohlášení (výhrad) smluvních států, vyloučení Úmluvy autonomním projevem vůle stran, mezery ve Vídeňské úmluvě, modifikace obsahu smlouvy použitím obvyklých praktik a obchodních zvyklostí. - Pozn. -- K tématu viz i další příspěvky v tomto čísle čas.

Petr Taranda

**Započtení v režimu nového insolvenčního zákona**

Právní rádce, 2008, roč. 16, č. 9, s. 22-24

K možnosti (za stanovených podmínek) započíst vzájemné pohledávky dlužníka a věřitele i po vydání rozhodnutí o úpadku, kterou přináší zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (insolvenční zákon). Nejprve o započtení obecně, dále o jeho úpravě v insolvenčním zákoně, o možnosti započtení ve veřejném právu a také o speciální úpravě pro účely daňového řízení (v zákoně o správě daní a poplatků). Doplněno stručnou informací o právní úpravě v SR.

Viktor Šmejkal

**Zvláštní právní úprava úpadku finančních institucí v kontextu evropského práva. Část 1.**

Daně a finance, 2008, roč. 16, č. 9, s. 16-23

V úvodu ke směrnici ES upravující činnost a úpadek (i hrozící) finančních institucí a k české právní úpravě (finanční instituce ve smyslu insolvenčního zákona, k úpadku pojišťoven a zajišťoven). Následuje kritika pozdního přijetí normy i způsobu splnění závazku k EU. Podrobněji k odklonu od věcného záměru zákona a důvodové zprávy, dále k některým ustanovením insolvenčního zákona (např. k § 370), ke zbytečné komplikovanosti textu apod. - Pozn.

**Přehled judikatury Evropského soudního dvora v českých časopisech**

**Právní rozhledy, 2008, roč. 16, č. 20**

Vzájemné uznávání řídičských průkazů: směrnice č. 91/439/EHS: rozhodnutí o předběžných otázkách, které vznesly Verwaltungsgericht Sigmaringen a Verwaltungsgericht Chemnitz (Německo): rozsudky Soudního dvora ve spojených věcech C-329/06 a C-343/06 Arthur Wiedemann v. Land Baden-Württemberg (C-329/06), Peter Funk v. Stadt Chemnitz (C-343/06) a ve spojených věcech C-334/06 až C-336/06 Matthias Zerche a Manfred Seuke v. Landkreis Mittweida (C-334/06 a C-336/06) a Steffen Schubert v. Landkreis Mittlerer Erzgebirgskreis (C-335/06)

rozsudek ESD (třetí senát) z 26.6.2008

spojené věci C-329/06, C-343/06

spojené věci C-334/06 až C-336/06

**Daně a finance, 2008, roč. 16, č. 9**

Zdanění mateřských a dceřiných společností: předběžná otázka týkající se výkladu práva ES (čl. 234 SES): Finanzamt Hamburg-Amt Tierpark v. Burda GmbH, dříve Burda Verlagsbeteiligungen GmbH  
rozsudek ESD z 26.6.2008 C-284/06

**Zkratky a vysvětlivky**

ESD – Evropský soudní dvůr  
SDES – Soudní dvůr Evropských společenství (oficiální název)  
SD ESUO – Soudní dvůr Evropského společenství uhlí a oceli  
Soud prvního stupně neboli Soud první instance (součást ESD)

**Statistika. Demografie. Sociologie**

Birgit Horneffer, Birgit Kuchler

**Drei Jahre Panelerhebung EU-SILC : Erfahrungen und methodische Weiterentwicklungen**

**Tři roky panelového šetření EU-SILC : zkušenosti a další rozvíjení metodiky**

Wirtschaft und Statistik, 2008, Nr. 8, S. 650-661

V souvislosti se zavedením statistik EU o příjmech a životních podmínkách (EU-SILC) v členských zemích příspěvek seznamuje s dosavadními zkušenostmi při získávání potřebných dat v Německu. Kromě organizačních otázek se věnuje i opatřením na zvýšení kvality statistických údajů a nabízí i některé podněty z diskusí o dalším vývoji metodologie jak na německé, tak i na evropské úrovni. - Pozn. -- K tématu viz též příspěvek Leben in Europa - die neue Statistik über Einkommen und Lebensbedingungen, WiSta č. 11/2005, s. 1137-1152.

Günther Elbel, Jürgen Preißmann

**Der Harmonisierte Verbraucherpreisindex für Deutschland : Unterschiede zum Verbraucherpreisindex für Deutschland**

**Harmonizovaný index spotřebitelských cen pro Německo : rozdíly oproti indexu spotřebitelských cen pro Německo**

Wirtschaft und Statistik, 2008, Nr. 8, S. 681-692

V souvislosti se zásadním přepracováním indexu spotřebitelských cen a harmonizovaného indexu spotřebitelských cen pro Německo z počátku roku 2008 uvedený příspěvek vysvětluje metodické a koncepční rozdíly mezi těmito indexy, příp. kvantifikuje jejich vliv na zjišťované výsledky v roce 2008. Nabízí též interpretaci aktuálních výsledků harmonizovaného indexu spotřebitelských cen. - Pozn.

Marek Loužek

**Je stárnutí populace tragédií?**

Ekonomický časopis, 2008, roč. 56, č. 6, s. 565-581

Příčiny stárnutí populace, nejistota demografických projekcí, index závislosti, fenomén lidského zdraví, reakce veřejné politiky na populační vývoj, vliv stárnutí na veřejné finance, důchodová reforma.

Andreas Martin, Peter Roemer, Anne Selbach-Schneider

**Neue Erzeugerpreisindizes für Nachrichtenübermittlung**

**Nové indexy výrobních cen pro služby v oblasti předávání zpráv**

Wirtschaft und Statistik, 2008, Nr. 8, S. 672-680

V souvislosti s nařízením EU č. 1158/2005 o sestavování indexu výrobních cen ve vybraných sektorech služeb představuje tento příspěvek nejprve metodické aspekty indexu výrobních cen pro



služby. Dále se zabývá cenovými indexy pro telekomunikační služby a pro soukromé poštovní a kurýrní služby. - Pozn.

## Účetnictví

Rüdiger Loitz, Thomas Weber

**Herausforderungen bei der Anhangerstellung nach IFRS : eine empirische Untersuchung**

**Požadavky na sestavení přílohy podle IFRS : empirické zkoumání**

Der Betrieb, 2008, Jg. 61, Heft 40, S. 2149-2155

K problematice sestavení přílohy koncernové účetní závěrky (výsledky studie provedené v podnicích orientovaných na kapitálový trh); časový plán vyhotovení přílohy, účast odborných oddělení a pracovníků, kvalitativní a kvantitativní údaje, význam validace informací, provádění dodatečných změn, využití IT. Rekapitulace problematických bodů při sestavování přílohy. Možnosti a potřeby zlepšení na straně podniků. - Pozn.

Sebastian Heintges, Anja Boggel, Hanno Wulbrand

**Immobilienvermögen nach dem Fair Value-Modell des IAS 40 : Aspekte aus der Praxis**

**Nemovitý majetek podle modelu reálné ceny IAS 40 : pohledy praxe**

Der Betrieb, 2008, Jg. 61, Heft 38, S. 2037-2042

Mezinárodní účetnictví dovoluje ocenění finanční investice ve formě nemovitosti aktuální hodnotou a této možnosti využívá stále více koncernů (v situačních zprávách, závěrkách). Přiblížení a vysvětlení praktických problémů, které přináší tento původně jednoduchý předpis. Oblast aplikace IAS 40, vliv dalších relevantních standardů (IAS 2, 11, 16, 17). Postupy, příklady účtování. - Pozn.

Karl Petersen, Christian Zwirner

**Neuerungen in der Konzernrechnungslegung nach HGB - geplante Veränderungen gemäß dem Regierungsentwurf zum BilMoG**

**Novinky v účetnictví koncernů podle obchodního zákoníku - plánované změny v souladu s vládním návrhem k zákonu o modernizaci účetního práva**

Der Betrieb, 2008, Jg. 61, Heft 39, S. 2093-2099

Vládní návrh zákona BilMoG přináší do účetnictví německých podniků četné změny, které se zčásti mají vztahovat už i na rok 2008 (předpisy koncernového účetnictví). Analýza plánovaných změn v koncernovém účetnictví (závěrka), výklad přiblížení k mezinárodním postupům. Koncernové účetnictví podle obchodního zákoníku, dopady plánovaných změn z titulu BilMoG. Konsolidace kapitálu podle BilMoG, doklady ke koncernové účetní závěrce. - Pozn.

Libor Vašek

**Výroční projekt zlepšení pravidel IFRS**

Účetnictví, 2008, č. 9, s. 59-63

Přehled nejvýznamnějších úprav Mezinárodních účetních standardů (převážně s účinností od 1. ledna 2009). Jedná se např. o IFRS 5 - Dlouhodobá aktiva držená k prodeji a ukončované činnosti, IFRS 7 - Finanční nástroje: zveřejňování, IAS 1 - Sestavování a zveřejňování účetní závěrky, IAS 8 - Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby, IAS 16 - Pozemky, budovy a zařízení, IAS 20 - Vykazování státních dotací a zveřejňování státní podpory, IAS 27 - Konsolidovaná a individuální účetní závěrka aj.

Sebastian Schulz

**Zinsschranke und IFRS - Geklärte, ungeklärte und neue Fragen nach dem Anwendungserlass vom 4.7.2008**

**Úroková hranice a IFRS - objasněné, neobjasněné a nové otázky na základě prováděcího výnosu ze 4.7.2008**

Der Betrieb, 2008, Jg. 61, Heft 38, S. 2043-2051

Problematika úrokové hranice v návaznosti na IFRS vede k intenzivním diskuzím, sporné otázky se týkají především právní praxe. Příspěvek hodnotí, do jaké míry výnos tyto otázky ve vztahu k IFRS řeší či přináší nové nejasnosti. Endorsed IFRS, uplatnění pětiletého období (pro národní předpisy). Zvláštní otázky v souvislosti s koncernovou klauzulí; příslušnost ke koncernu. Escape klauzule (zjišťování kvóty vlastního kapitálu na úrovni koncernu/podniku). - Pozn.

**Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále**

(výběr z obsahu)

**č. 11/2008**

Tiché společenství. Práva a povinnosti představenstva a dozorčí rady v a.s. Převody mezi skupinami zásob. Dary a daňová evidence.

**Účetní TIP**

**č. 23/2008**

Aktuální informace o novele zákona o DPH účinné od roku 2009. Postřehy z auditorské praxe - K funkci a použití Českých účetních standardů pro podnikatele v našem legislativním prostředí. Postřehy z praxe správkyně daně - Vzdělávání zaměstnanců. Jednatelé společnosti s ručením omezeným a nemocenské pojištění od 1.1.2009. Účtování skont. Zdaňování softwaru ze zahraničí.

**Veřejná správa**

Ondřej Felix, Jan Brychta, Tomáš Renčín

**Datové schránky změní způsob fungování veřejné správy**

Obec & finance, 2008, roč. 13, č. 4, s. 76

E-government v ČR, k povinnosti orgánů veřejné správy k 1.7.2009 zavést a provozovat datové schránky. Dopady razantního nárůstu elektronických transakcí na procesy organizací veřejné správy.

Jozef Andacký

**Keď štát naháňa kšefty súkromníkom : virtuálne dôvody, skutočné peniaze**

Trend, 2008, č. 39, s. 24-26, 29

Outsourcing veřejných služeb v SR, výhody, rizika.

Tomáš Lechner

**Vývojové trendy ve veřejné správě v České republice vedoucí k rozšíření využití elektronických nástrojů a poskytování elektronických služeb**

Veřejná správa, 2008, č. 20, střed. příl. (s.I-IV)

(Vývoj) modernizace veřejné správy ČR; Smart Administration, proces eGovernment, komunikace uvnitř veřejné správy, elektronická podatelna, datové schránky. - Problematice zákona o eGovernmentu (eGovernment Act) se blíže věnuje příspěvek na s. 15-19.

## Veřejné finance. Rozpočet

Rada Evropy

### **Finanční a rozpočtové řízení na obecní a regionální úrovni**

Obec & finance, 2008, roč. 13, č. 4, s. 20-22

K doporučením Výboru ministrů Rady Evropy pro oblast finančního a rozpočtového řízení na obecní a regionální úrovni v ČR. Doporučení pro vládu (systém územní samosprávy, fiskální autonomie územní samosprávy, metody finančních odhadů, odhad a řízení finančních rizik, kontrola, nápravné procesy). Doporučení pro územní samosprávu (víceletý rozpočet, srozumitelnost a přehlednost dokumentů souvisejících s rozpočtem, příprava rozpočtu, finanční rizika, schvalování rozpočtu, implementace rozpočtu, kontrola).

Eduard Komárek

### **Finanční vztahy státu a územních samospráv. [1.]**

Obec & finance, 2008, roč. 13, č. 4, s. 64-66

K vývoji v rozdělování činnosti mezi státem a samosprávou v ČR; zvýšení podílu obcí na sdílených daních. Návrh nového zákona o rozpočtovém určení daní; hledání optimálního způsobu financování samostatné působnosti obcí, příspěvek na výkon státní správy resp. výkonu přenesené působnosti, správní poplatky a hrazení výdajů spojených s výkonem přenesené působnosti, dotace na činnosti obce v oblasti sociálně-právní ochrany dětí. Nedostatky racionalizace veřejné správy. Vztah zákona o státním rozpočtu k financování výkonu a zohlednění (aktuálních) potřeb přenesené působnosti ÚSC. Kraje a financování škol.

Jaroslava Kypetová

### **Francouzské regiony zdaňují pohonné hmoty**

Obec & finance, 2008, roč. 13, č. 4, s. 70-71

TIPP, historie a konstrukce nově zavedeného příjmu (netypického a dočasného na základě povolení ECOFIN) francouzských samospráv z titulu spotřební daně z minerálních olejů. Zmínka o dalších ekologických daních ve Francii.

Eduard Janota; [rozhovor vedl] Ivan Ryšavý

### **"Koláč" pro obce se zvětší jen dobrým fungováním ekonomiky**

Moderní obec, 2008, roč. 14, č. 10, s. 8

K významu avizované Analýzy financování státní správy a samosprávy (zaměřené např. na porovnání majetku obcí s rozsahem jejich rozpočtů) při přípravě nového zákona o rozpočtovém určení daní.

Konstantinos Angelopoulos, Jim Malley, Apostolis Philippopoulos

### **Macroeconomic effects of public education expenditure**

#### **Makroekonomické efekty veřejných výdajů na vzdělání**

CESifo Economic studies, September 2008, Vol. 54, No. 3, p. 471-498

Příspěvek ekonometrickými metodami zkoumá, jaké efekty na hospodářský růst a blahobyt mají veřejné výdaje na vzdělání. Empirická analýza se zaměřuje na ekonomická data z USA a zahrnuje v dlouhodobějším pohledu hlavní faktory vývoje po druhé světové válce. - Pozn.

### **Tagung des Wirtschaftspolitischen Ausschusses der EU in Potsdam : Thema: Verbesserung der Qualität der Finanz- und Wirtschaftspolitik in Europa**

#### **Jednání Výboru pro hospodářskou politiku EU v Postupimi : téma: zlepšení kvality finanční a hospodářské politiky v Evropě**

Monatsbericht des BMF, August 2008, Nr. 8, S. 73-81

Příspěvek informuje o hlavních bodech jednání Výboru pro hospodářskou politiku EU v Postupimi ve dnech 26.-27. června 2008. Ústředním tématem byla kvalita veřejných financí a její důležitost pro růst a zaměstnanost v EU ("Public Finance Report 2008"). Pozornost byla věnována též efektivnosti veřejných výdajů do oblasti vědy, výzkumu a ochrany životního prostředí.

Věra Kameníčková, Ondřej Pirohanič

**Výdaje obcí : porovnání vývoje a struktury obecních výdajů**

Obec & finance, 2008, roč. 13, č. 4, s. 27-29

Výdaje obcí ČR v letech 2004-2007, vývoj a struktura obecních výdajů; kapitálové výdaje, výdaje na hlavu, tempo růstu běžných výdajů.

## **Zemědělství**

V. Bečvářová

**Issues of competitiveness of the present agriculture**

**Otázky konkurenceschopnosti dnešního zemědělství**

Agricultural economics, 2008, Vol. 54, No. 9, p. 399-405

Příspěvek rozebírá klíčové projevy změn podnikatelského prostředí v zemědělství ČR a jejich vliv na konkurenceschopnost současných zemědělských podniků. Zkoumá vliv formování agrobyznysu a poptávkově determinovaného chování komoditních řetězců na postavení zemědělských podniků a přímo navazujících zpracovatelských podniků a zvažuje možnost získání a realizace konkurenční výhody. - Pozn.

## **Ostatní**

Stefanie Augter, Christian Ramthun

**Grün gegen Gelb**

**Zelení proti žlutým**

WirtschaftsWoche, 2008, Nr. 39, S. 34-35

FDP, Bündnis 90/Grünen; shody a rozdíly volebních programů pro spolkové volby v roce 2009.

## ZKRÁCENÉ PŘEKLADY ODBORNÝCH ČLÁNKŮ

Stephan Lorz

**Der fatale Hang der Deutschen zum Kuschelsozialismus**

**Osudová náklonnost Němců k měkké náruči socialismu**

Auszüge aus Presseartikeln, 28. Oktober 2008, Nr. 44, S. 16-17

Výroky levicových politiků, kteří by rádi viděli některé bankéře za mřížemi, kupodivu narážejí na malý odpor. Je to proto, že základní důvěra lidí vůči velkým bankám a jejich představitelům byla podkopána. Nejde však jen o důvěru vůči bankám – celý kapitalistický systém, v jehož rámci banky fungují, v očích obyvatelstva selhal. Mnoho pozorovatelů se domnívá, že právě probíhající vlna zestátnování bank není jen nějakým přechodným stavem, zaměřeným na záchranu systému, nýbrž že se jedná o ideologický obrat od kapitalismu k socialismu a paternalismu.

Také mnozí politici se přidali k „hubování“ na banky a celý kapitalistický systém. Spolkový ministr financí Peer Steinbrück například horuje pro „silný stát“: „Bezuzdný kapitalismus, který jsme tady zažívali, se vši jeho chtivostí a nenasytností, na konci pozře sám sebe.“ Matthias Platzeck dokonce hovoří o „třetí cestě mezi socialistickým plánovitým hospodářstvím a nespoutaným kapitalismem.“

Ve vleku krize mají příznivci našeho hospodářského systému stále těžší pozici a opouštějí pozvolna svoje staré názory, za což bývají obvykle nařčeni z oportunismu. Odklon od liberálního kapitalismu, který selhal, požaduje i řada politiků, kteří se již dříve zasazovali o aktivnější roli státu. Mnozí jsou otřeseni troufalostí bankéřů, kteří volají stát na pomoc, zatímco v předchozích letech pobírali mnohamilionové platy (podle hesla zisky privatizovat, ztráty zespolečnit). Chybí jakékoli projevy pokory, sebekritiky a zodpovědnosti; jakoby je tato branže prostě vůbec neznala. To je také jeden z důvodů, proč obyvatelstvo podle výsledků řady průzkumů v rostoucí míře odmítá nejen tyto bankéře, ale celý systém, který je podporuje a umožňuje jejich podnikání. 95 % dotázaných v říjnovém průzkumu ARD-Deutschlandtrend dalo jasně najevo svoje rozhořčení nad tím, že je to nakonec vždycky daňový poplatník, který musí pykat za pochybení bank.

Občanům se nelíbí podivná morálka, umožňující zase jednou pomoc „těm nepravým“. Argument pana Steinbrücka, že další fungování finančních trhů je třeba zajistit jako „společenské dobro“ a včas zabránit nastoupení sankcí, kterými sám tržní systém trestá chyby svých aktérů - a to formou krachu a ztráty majetku, však veřejnost zpochybňuje. Balíčky na pomoc bankám označuje jako „státní socialismus pro bohaté“ a nechce vidět, že mají mírnit dopady krize na reálné hospodářství a tím konec konců sloužit všem. V době krizí lidé nereagují racionálně, ale emocionálně.

Negativní důsledky v podobě oslabení důvěry v sociálně tržní princip jakožto nosný ekonomický systém potvrzují i výsledky různých průzkumů. Podle letního průzkumu (Bankenverband) zastávala již jen polovina Němců (52 %) názor, že se sociálně tržní hospodářství osvědčilo. Podle dalšího průzkumu ve východních spolkových zemích Německa z října tohoto roku se dokonce 51 % dotázaných ve věku 18-29 let vyslovilo zcela jasně pro zavedení socialistického hospodářského systému.

Nic si proto nepředstírejme: svobodný hospodářský systém je zranitelnější, než si mnozí myslí. Němci ho nepovažují za svoji srdeční záležitost a i v dobách hospodářských úspěchů měli kritici systému v této zemi vždycky mimořádně silnou pozici. Průzkumy z konce minulého a začátku tohoto roku přitom ukazují, že důvěru v tržní ekonomiku podřívají zejména otázky spojené se spravedlností. V pořadu ZDF-Politbarometer z dubna byl jako hlavní problém lidí identifikován „protiklad mezi chudými a bohatými“. Navzdory tehdy ještě přetrvávajícímu hospodářskému vzestupu a příznivým tarifním smlouvám pocíťovalo 73 % (téměř tři čtvrtiny) dotázaných hospodářské poměry v zemi jako nespravedlivé. Pouze 13 % lidí je označilo za „vcelku spravedlivé“.

Příčiny takto pocíťovaného nedostatku spravedlnosti lze hledat i v tvrdé zkušenosti z nedávného rozmachu. Až do sedmdesátých let měla většina Němců pocit, že hospodářský růst prospívá i jim.

Průzkumy dokazují, že dnes již tento pocit chybí. Daleko spíše mají lidé pocit, že z tržní ekonomiky profituje jen velmi úzká vrstva. Tato domněnka se dá doložit dokonce z oficiálních údajů – databází OECD, které nelze podezírat z předpojatosti. Podle aktuální studie této organizace vydělalo v roce 2005 deset procent nejlépe placených lidí v průměru sedmkrát více než deset procent nejhůře placených lidí. V roce 1995 to bylo pouze 2,8krát více.

I další skutečnosti přispívají ke ztrátě důvěry v tržní hospodářství. Tak například propustnost společenských vrstev v této zemi je dnes na úrovni, na jaké byla před dvaceti lety. Podle analýzy DIW (Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung) se šance na vzestup v Německu zlepšily jen velmi mírně pro ženy, zatímco u mužů ke zlepšení nedošlo vůbec. Pocit sociální jistoty je ve všech oblastech (nemoc, ztráta sil, nezaměstnanost, chudoba) podstatně nižší a strach z možné ztráty společenského postavení výrazně stoupá – a to kupodivu i v době hospodářského rozmachu. Jak upozorňuje DIW, je to o to znepokojivější, že právě možnost vzestupu a sociální jistoty podstatně přispívají k obrazu blahobytu.

Uvedené vývojové trendy pocítili Němci docela konkrétně i ve svých peněženkách. I v roce 2007, v době příznivých hospodářských výsledků, musel průměrně vydělávající občan akceptovat pokles příjmů, neboť nárůst inflace byl vyšší než nárůst platů. Podle průzkumů pouze 15 % občanů koncem roku 2007 očekávalo, že bude z úspěšného hospodářského vývoje profitovat. A jen pouhých pět procent lidí zastávalo názor, že Německo vůbec ještě má sociálně tržní systém. Uprostřed hospodářského boomu se řešily otázky chudoby, které jinak přicházejí na pořad dne v období hospodářského útlumu. Co by nastalo, kdyby se ekonomika dostala do dlouhotrvající recese, si lze jen těžko představit.

Tato dramatická změna smýšlení dělá starosti i mnohým v podnikatelské sféře. Počátkem roku varovaly středně velké podniky v průzkumu ekonomického magazínu *Impulse* před negativními posuny ve společnosti, neboť jsou to podle nich právě zaměstnanci, kteří v daném daňovém systému ztrácejí. Požadují především vyšší čisté mzdy, neboť stát si nárokuje pro sebe příliš velký díl hrubé mzdy. 40 % těchto středně velkých podniků uvedlo, že by z tohoto důvodu dokonce akceptovalo zvýšení své maximální daňové sazby, pokud by takto vzniklé navýšení daňových příjmů umožnilo snížení daňové zátěže nízkých a středních mezd.

Z tábora sociálních politiků přicházejí jiné návrhy řešení: vyšší sazby Hartz-IV, vyšší důchody, celkově lepší sociální zabezpečení a minimální mzda. Podle průzkumů pro minimální mzdu většinově hlasovali i unijní voliči (CDU/CSU). Je ovšem otázkou, zda by zastánci minimální mzdy také akceptovali i vyšší ceny za zboží a služby, do kterých by se vyšší mzdy promítly. Odpověď je jednoznačná: budou se častěji uchýlovat k levnějším produktům ze zahraničí a dopřávat si méně služeb. Podobná dvojí morálka se ukazuje opakovaně i ve finančním sektoru: honba za stále vyššími zisky je odsouzena a zavržena, ale sami vkladatelé vstupují do stále větších rizik a ve snaze získat aspoň minimální nárůst úroků často akceptují i velmi nestandardní investiční konstrukty.

A k tomu teď změna smýšlení: lidé chtějí opustit finanční kapitalismus anglosaského ražení a touží po návratu k sociálně tržnímu hospodářství, které Němce a Německo po válce dovedlo k blahobytu. Časy se ovšem změnily: i malí podnikatelé dnes musí počítat s konkurenty z celého světa. V těchto podmínkách by ani laskavá a měkká náruč socialismu, která dnes přitahuje mnoho lidí, nemohla přežít. Je proto třeba odstranit zplanělé a škodlivé výrůstky finančního kapitalismu a posílit ty prvky, které jsou nosné.

Zde se ukazuje, že model tržní ekonomiky podle Ludwiga Erharda přesně odpovídá vytouženému obrazu. Je ovšem třeba se vrátit k jeho kořenům. Nebyla to liberalizace a deregulace, která oslabilo stát, nýbrž permanentní nadměrné nárokování. V důsledku toho přestal plnit svoji úlohu v jiných oblastech, kde je jeho fungování přirozeně třeba. Potvrzují to i Erhardova slova:

„Sociálně tržní ekonomika nemůže prosperovat, když postoj, který ji doprovází (totiž ochota vzít odpovědnost za vlastní osud do svých rukou a vytrvalá snaha o úspěšné zapojení do zdravé a poctivé soutěže) postupně slábne a odumírá v důsledku takzvaných sociálních opatření. (...) Ideál spočívá v síle, vycházející z každého jednotlivce, který si může říci: chci se osvědčit vlastními silami, chci sám nést riziko svého života, chci být sám zodpovědný za svůj osud. Ty, státě, se starej o to, abych toho mohl dosáhnout.“ Vědec, spolupracující s Erhardem na této koncepci, Alfred Müller-Armack,

zdůrazňoval, že sociálně tržní hospodářství představuje onu třetí cestu mezi liberální tržní ekonomikou a plánovitým hospodářstvím, po které mnoho lidí toužilo.

„Sociální“ je hospodářský systém teprve tehdy, když spočívá na trhu. Ten vede k efektivnější výrobě, k růstu a k blahobytu. Tím také vytváří materiální předpoklady pro sociální politiku. Sociální je na tržní ekonomice i to, že zajišťuje šetrné zacházení s omezenými zdroji a téměř ideálním způsobem vzájemně propojuje individualismus a život ve společenství.

To, že zastánci tržního hospodářství toto nebyli schopni veřejnosti názorně vysvětlit a připomenout jí, že stejně jako v minulosti, i dnes z tohoto systému profituje – to je právě to, co je na této současné debatě nejvíce znepokojující a co přináší největší rozčarování. A u mnoha spolubojovníků za otevřenou a svobodnou společnost vede až k pocitu zoufalství.

Zpracovala Ing. K. Gubová

### **Seeking shelter**

#### **Hledání přístřeší**

The Economist, November 1st 2008, No. 8604, p. 34

Hybridní uspořádání 15 zemí eurozóny v podobě sdílení jedné měny, ale nikoliv vlády, se nemusí v době zmatků jevit jako ideální. Ale při pohledu zvenci se jednotná měna zdá být stále atraktivnějším přístřeším.

I celkem stabilní postkomunistické země jako Polsko chtějí urychlit svou přípravu, aby splnily podmínky pro přijetí eura. A bohaté členské státy EU jako Švédsko a Dánsko, které zůstaly mimo z vlastní vůle, členství v EMU znovu zvažují. Přijetí eura znamená, alespoň podle některých, ztrátu národní identity. Znamená to rovněž, že vlády nemohou snížit nebo změnit úrokové sazby podle potřeb ekonomiky. V době slunečného finančního počasí minulých let se to jevilo jako argument proti vstupu. Nyní jsou argumenty přehodnocovány.

Dánsko v říjnu dvakrát zvýšilo úrokové sazby, aby ochránilo svou korunu, která je úzce vázána na euro. Švédská koruna dosáhla v říjnu nejnižší hodnoty proti euru, když centrální banka snížila úrokové sazby ve snaze odvrátit recesi. Dánský premiér Anders Fogh Rasmussen říká, že nebyť členem eurozóny v době finanční krize „poškozuje“ ekonomiku, a chce do r. 2011 referendum. I v zemích jako Island, které nejsou v EU, je nyní přijetí eura žhavým tématem.

Ve východní Evropě zatím zavedlo euro Slovinsko a Slovensko tak učiní do konce roku. Ale žádná jiná země se nezdá být blízko. Snížením úvěrového ratingu Standard & Poor's spadlo Rumunsko až do nejhorší kategorie, čímž platí za neodpovědnost politiků při zvyšování mezd ve veřejném sektoru. Polsko má ambiciózní cíl, splnit v r. 2011 kritéria a stanovit fixní kurz zlatého vůči euru. Vláda nyní hledá podporu napříč stranami pro potřebné ústavní změny.

Ke vstupu do EMU musí mít země inflaci a rozpočtový deficit na udržitelně nízké úrovni („nízký“ znamená průměr vycházející z výsledků ostatních zemí). V minulosti východoevropské země toto kritérium neplnily, protože prudký hospodářský růst tlačil ceny nahoru. Zahraniční investice zřejmě výrazně klesnou. Díky rostoucím daňovým příjmům se kdysi zmenšovaly rozpočtové deficity, ale nyní příjem z daní klesá a odhaluje nereformované veřejné finance. V Polsku sem patří plýtvání v podobě neadresných sociálních výhod jako jsou předčasné odchody do důchodu.

Řeči o rychlém přechodu na euro mohou politikům přinášet body, ale praktické problémy jsou obrovské. Země eurozóny netouží po problémových nových členech; dost starostí mají už s těmi stávajícími, jako je Řecko a Itálie. Na druhé straně vyšší daně a nižší výdaje potřebné ke splnění kritérií pro vstup rozhodně nejsou alternativou, na kterou by normálně země v recesi přistupovala.

Vyhlídka na členství v EMU do tří let pravděpodobně nedokáže uklidnit zpanikařené finanční trhy. K tomu je zapotřebí přinejmenším značný objem hotovosti – jak bylo vidět při řešení finanční krize v Maďarsku. Tento týden Evropská unie oznámila, že zvýší svůj vlastní fond pomoci z 12 mld. EUR

na pravděpodobně 25 mld. EUR. Nicméně i při takové pomoci zvenčí se nezávislá měna začíná jevit jako příliš riskantní pro všechny kromě velkých ekonomik.

Zpracovala Mgr. M. Tichá